PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto V - Štev. 226 (1316) Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST petek 23. septembra 1949 Cena 15 lir - 2.50 din

Proglas tržaškega odbora za obrambo miru

Proclama del Comitato del TLT per la difesa della pace

Državljani, delavci, Slovenci in Italijani Tržaškega ozemlja!

2. oktobra bo mednarodni dan miru. Mir je prirodna težnja ljudi in njihova osnovna dobrina; bratsko sožitje med narodi je temeljni pogoj življenja človeštva.

V vseh državah bodo velike ljudske množice na dan 2. oktobra še enkrat manifestirale svojo voljo za mir in demokracijo ter svojo odločnost, da hočejo doseči in braniti te dobrine.

Sto petdeset let kapitalizma nam dokazuje zgodovino vojn, krvi in uničevanja med narodi. Kapitalizem opira dejansko po svoji prirodi, zaradi nujnosti svojega gospodarskega sistema svoj obstoj na gospostvu in zatiranju narodov, na osvajanju ozemlj, na vojni.

Državljani, demokrati!

Zato obramba miru ne more biti ločena od dosege demokracije. Le z vsakodnevno politično borbo, z krepitvijo in jačanjem zedinjenja vsega delavstva, z borbo za rešitev vseh problemov, ki se tičejo ljudstva, je mogoče izbojevati demokracijo in ustvariti pogoje za obrambo miru.

Državljani Tržaškega ozemlja!

Ob tej priliki morajo bolj kot kdaj koli državljani Tržaškega ozemlja dati svoj konkretni doprinos za borbo in praktično pokazati, kako se more in mora braniti mir v svetu, ki ga ogroža mednarodni imperializem!

Na Tržaškem ozemlju se mir brani s splošno akcijo vseh demokratičnih sil v obrambi mirovne pogodbe in njenih določb.

Državljani, delavci!

Pripravimo se na mednarodni dan miru in zahtevajmo spoštovanje mirovne pogodbe z Italijo ter uveljavljanje statuta, spoštovanje demokratičnih pravic državljanov, priznanje nacionalnih pravic Slovencev! Obsodimo kampanjo šovinističnega sovraštva, politiko maščevanja italijanskih finančnih in političnih krogov, povezanih z angloameriškim imperializmom, zavrzimo provokatorski tisk, razkrinkajmo lažne prijatelje miru, kakršni so stranke «Giunta d'intesa», tako imenovani istrski CLN, lažni vidalijevski komunisti, ki so z besedami za mir medtem ko dejansko delajo za vojno in podpirajo zahteve italijanskega novega imperializma, ki hoče revizijo mirovne pogodbe!

V Trstu se brani mir z enotno borbo proti imperializmu in njegovim političnim in gospodarskim zasužnjevalnim načrtom!

V Istrskem okrožju pa se brani mir z borbo proti ostankom kapitalizma in s krepitvijo ljudske oblasti ter z razvojem gospodarstva v socialističnem smislu.

Naj živi mir med ljudstvi!

Naj živi bratstvo med Slovenci in Italijani Tržaškega ozemlja!

Odbor Tržaškega ozemlja za obrambo miru

* * *

Cittadini, lavoratori italiani e slavi del Territorio di Trieste!

Il 2 ottobre si svolgerà la giornata internazionale della pace. La pace è un'aspirazione naturale degli uomini, un bene essenziale; la fraterna convivenza fra i popoli è una condizione fondamentale della vita stessa dell'umanità.

In ogni paese grandi masse popolari manifesteranno il 2 ottobre ancora una volta la loro volontà di pace e di democrazia, la loro determinazione di conquistare e difendere questi beni.

Centocinquant'anni di capitalismo ci dimostrano, ad esempio, una storia di guerre, di sangue e rovine per i popoli. Il capitalismo infatti per sua natura, per le esigenze del suo sistema economico, basa la sua vita sulla dominazione ed oppressione dei popoli, sulle conquiste territoriali, sulla guerra.

Cittadini, democratici!

La difesa della pace non può essere perciò disgiunta dalla conquista della democrazia. Soltanto con la quotidiana lotta politica, rafforzando e potenziando l'unione di tutti i lavoratori, combattendo su tutti i problemi che riguardano il popolo si può conquistare la democrazia e creare le condizioni per difendere la pace.

Cittadini del Territorio di Trieste!

In tale circostanza più che mai i cittadini del Territorio devono dare un contributo concreto alla lotta dimostrando praticamente come si possa e si debba difendere la pace nel mondo, minacciata dall'imperialismo internazionale.

Nel Territorio di Trieste la pace si difende con un'azione generale di tutte le forze democratiche in difesa del Trattato di Pace e dei suoi istituti.

Cittadini, lavoratori!

Prepariamoci alla giornata internazionale per la pace esigendo il rispetto del Trattato di Pace con l'Italia e l'applicazione dello statuto, il rispetto dei diritti democratici dei cittadini, il riconoscimento dei diritti nazionali degli slavi. Condanniamo la campagna d'odio sciovinista, la politica di rivincita dei circoli finanziari e politici italiani legati all'imperialismo anglo-americano, ripudiamo la stampa provocatrice, smascheriamo i falsi amici della pace quali sono i partiti della Giunta d'Intesa, i cosidetti C.L.N. dell'Istria, i falsi comunisti vidaliani che sono per la pace a parole, mentre in effetti lavorano per la guerra sostenendo le «rivendicazioni» del neoimperialismo italiano che vuole la revisione del Trattato di pace.

Si difende la pace a Trieste con una lotta unitaria contro l'imperialismo ed i suoi piani di asservimento politico ed economico.

Si difende la pace nel Circondario dell'Istria combattendo i residui del capitalismo mediante il rafforzamento dei poteri popolari e lo sviluppo dell'economia in senso socialista.

Evviva la pace fra i popoli!

Evviva la fratellanza fra gli italiani e gli slavi nel Territorio di Trieste!

Il Comitato del TLT per la difesa della pace

Ljudski tabor v Sovodnjah

V nedeljo 25. t.m. bo v SOVODNJAH velika kulturna manifestacija z bogatim sporedom. Nastopajo fizkulturniki, pevski zbori iz Goriške, Koroške in Trsta

Na sporedu so tudi narodni plesi.

V večernih urah bo prosta zabava.

Vabimo člane naprednih organizacij, da se tabora udeleže.

Vlaka iz Trsta odhajata ob 11.15 in 12.50 uri.

Odhod iz postaje Rubije (oddaljena 5 minut od Sovodenj) ob 19.20 in ob 22.15 uri.

Proces v Budimpešti je plod šovinizma „mamonske države"

Nadaljevanje članka Moše Pijada o pravem pomenu procesa v Budimpešti

Objavljamo ostali del članka Moše Pijada o budimpeštanškem procesu, katerega prvi del smo objavili včeraj.

Gre za novo prodiranje v Evropo mračnih metod sovjetske tajne službe, primer uveljavljanja «vodilne vloge» boljševiške partije Sovjetske zveze. Ta obtožnica predstavlja pravi odgovor na noto jugoslovanske vlade, ki brani jugoslovansko suverenost in zahteva uvedbo enakopravnih odnosov. Nedvomno se čaka na izid procesa v Budimpešti za sestavo diplomatičnega odgovora. Jugoslavija, ki brani svojo neodvisnost, svojo suvereno pravico živeti brez varuštva, ki zahteva enakopravnost, vzajemno spoštovanje in vljudnost med socialističnimi državami, ta Jugoslavija mora biti naslikana s pomočjo procesa v Budimpešti kot odiozna fašistična država, ki krši suverenost drugih socialističnih držav, ki se hoče polastiti ozemlja svojih sosedov, ki organizira v vseh socialističnih državah zarote proti vladam in umore voditeljev itd. ter hkrati pripravlja oborožen upor Jugoslavije na Madžarskem za odpravo sedanjega reda in povratek kapitalizma ter podobne bajke. Kdo se bo torej čudil raznim premikanjem čet in manevrom na jugoslovanski meji, ker je Jugoslavija postala nenasitni imperialistični zmaj, željan pridobitev na račun ozemlja svojih štirih sosedov? To kar velja za Madžarsko, velja namreč tudi za ostale sosede.

Zato slišimo vzporedno s procesom v Budimpešti tudi glasove iz Bolgarije, češ da se Jugoslavija želi s silo polastiti Pirinske Makedonije, dočim piše v Bukarešti «Scantea», da se mi hočemo polastiti dela romunskega Banata, v Tirani pa se kriči, da si hočemo razdeliti Albanijo s Caldarisom, dočim se vse ljudske demokracije v zboru pritožujejo, da hočemo prevrniti njihove vlade in vzpostaviti v njihovi hiši kapitalizem. Vse te je organičen kompleks, kombinacija, iz katere se lahko vzame sedaj en del sedaj drugega, tako da se da danes večjo važnost eni reči, jutri pa drugi, izkoriščajoč vse v določene namene. Niti gram modrosti ni potreben, nadaljuje Pijade, da razumeno, da ta proces ni nič drugega nego zločinska provokacija, ki so jo pripravili proti socialistični Jugoslaviji, da je nova figura določena v posebne namene v verigi kampanje klevet Informbiroja, logična posledica vse protisocialistične in protirevolucionarne borbe, ki so jo nekateri voditelji boljševiške partije začeli proti Jugoslaviji s prvim pismom od marca 1948, borbe, ki so pozneje vsilili vsem drugim komunističnim partijam s sodelovanjem za to potrebnih ljudi članov raznih centralnih komitetov.

Toda ni potrebno mnogo inteligence, da razumemo, da so zadnja dejanja, diplomatične note z žuganji in žuganja brez not, kakor ta proces v Budimpešti, samo plod nezadržne jeze in obupa zaradi klavrnega propada vseh neumnih političnih upov, da bi žalitve in kričanje lahko dovedli jugoslovanske narode do tega, da bi uničili svoje lastne pridobitve, ki so jih dosegli s krvjo, in to samo zaradi tega, ker se meče blato na vse njihove svete ustanove v imenu oblasti, ki so z napadi proti socialistični Jugoslaviji začele polzeti po strmini. Naj omenimo mimogrede, ker bomo o tem govorili obširneje, da obtožnica proti Rajku razkriva na zelo primitiven način enega globljih vzrokov notranjega spora: užaljeno samoljubje nekaterih oblasti, ki so se bale slave maršala Tita in prestiža Jugoslavije. Obtožnica proti Rajku pravi: priprave za uresničenje tega načrta so bile omogočene z obiskom Tita na Madžarskem v decembru 1947.

Ta obisk, ki je sličil prihodu zmagovalca v Budimpešto (tu se bi lahko vprašali, ali je bil prihod zmagovalca v Budimpešto res pozdravljen kakor prihod tovariša Tita). «je bil izveden na podlagi prej določenega načrta jugoslovanskih voditeljev» (do sedaj je bil običaj, da so načrte za sprejem pripravljale države gostiteljice z odobritvijo države, ki napravi obisk). «in je bil njegov namen povečati prestiž Tita in Jugoslavije na Madžarskem, kakor so Rankovič in njegovi jugoslovanski sodelavci vedno želeli, skušajoč da umetno popularizirajo Tita in da zmanjšajo velik prestiž Sovjetske zveze».

Obtožnica ni mogla odkriti boljše skrivnosti. Za obtožnico, piše Pijade, je Jugoslavija v resnici glavna tarča, toda Sovjetska zveza je bila zadeta v polno v osebah njenih voditeljev. Proces v Budimpešti predstavlja mnogo več kot protijugoslovansko provokacijo. Ta proces odkriva na brutalen, tako surov način degradacijo nekaterih komunističnih partij, kakor one v Sovjetski zvezi in drugih kominformističnih državah. Odkriva podrejenost vseh teh partij sovjetski tajni službi, ki jaha na njih in jim diktira politično linijo. Odkriva, da egoistično, malomeščansko samoljubje, ki je nedopustno z marksističnega stališča, in s katerim hočejo «obdržati vodilno vlogo» boljševiške partije Sovjetske zveze v praksi mednarodnega življenja, ne predstavlja samo tendenco popolne podrejenosti vseh komunističnih partij na svetu eni sami partiji in socialističnih držav eni sami državi, ne samo spremenitev teh držav, ki so jih nekateri njihovi voditelji brez pridržkov izročili na prosto razpolago «vodilne» države, v države brez neodvisnosti, satelite, ki nimajo ničesar več svojega tako glede notranje politike kakor glede zunanje politike, pač pa tudi spremenitev vodstev partij in vlad teh držav v navadne policijske prefekture inozemske države. Na ta način se odkriva to, kar ni več mogoče prikriti, to je prava degeneracija dela voditeljev boljševiške partije.

Proces v Budimpešti je plod te degeneracije, plod šovinizma vseruske «mamonske države», ki se ne obotavlja pred nobenim sredstvom, da se vrinja v življenje evropskih narodov in vsiljuje vseruski narod kot svetovni vodilni narod.

Je plod blaznega samoljublja, ki se loteva tudi najvažnejših plodov Oktobrske revolucije, ki uničuje enotnost svetovnega revolucionarnega gibanja in vse svetovne demokratične fronte in dela s tem največjo uslugo svetovni reakciji.

Omenjajoč nato, da je bil proces v Budimpešti spočet iz prvega pisma, ki ga je centralni komitet Komunistične (boljševiške) partije ZSSR poslal 24. marca 1948 centralnemu komitetu KPJ, in v katerem tega v naprej obtožujejo «protisovjetskega stališča», zaključuje Moša Pijade: 15 mesecev od objave resolucije Informbiroja traja borba ki so jo nekateri voditelji boljševiške partije organizirali, potem ko so z ustanovitvijo Infombiroja ustvarili ugodno pomožno sredstvo. Danes še ne moremo trditi, da je bil Informbiro ustvarjen prav za to, tudi pa ne moremo zavrniti naših resnih dvomov. Ko se danes še sklicujemo na obtožbe od marca 1948, delamo to, ker je bilo od takrat dokazano, da so te neresnične in neopravičene obtožbe bile dejansko samoobtožba naših obtoževalcev, njihovo priznanje, mimetiziranje njihove stvarnosti, ki so jo oni poznali bolje od nas, ker je bilo v praksi v tej dobi dokazano, da so nekateri ljudje iz vodstva komunistične (boljševiške) partije ZSSR v resnici šli izven linije. Njihova vodilna ideja ni danes več mednarodni socializem pač pa «šovinizem mamonske države», ki so ga oni prvi omenili. Na tej podlagi se lahko dela samo za protirevolucijo in ne za zmago socializma v svetu. Dokazano je bilo, da protirevolucionarno stališče teh boljševiških voditeljev do Jugoslavije ne more predstavljati izjeme, pač pa delni odklon od splošne linije, ki ne more iti v isti smeri s pravilnim revolucionarnim stališčem, in ki je del nove politike, nove ideološke linije, ki predstavlja odklon od temeljev marksizma-leninizma, revizijsko delo, ki je našlo pot na vseh področjih prakse in teorije.

Za plačilo krivične globe

Za plačilo krivične globe, na katero je bil obsojen odgovorni urednik „Primorskega dnevnika" pred višjim vojaškim sodiščem, so prispevali:

Dosedanji znesek . . 10.000 lir

Včeraj je bilo nabrano:

Člani Slovenskega nar. gledališča . .	20.000 „
Na raznih sestankih LF, OF in ES . . .	11.500 „
II. okraj OF sektor Portici	7.034 „
Osebje uredništva PD	18.500 „
SKUPAJ	67.034 lir

PISMO JUG. IZSELJENCEV tov. Titu ob povratku v Francijo

Ob povratku v Francijo so izseljenci poslali maršalu Titu naslednje pozdravno pismo:

Maršalu Jugoslavije
Josipu Brozu-Titu,
Beograd.

Ko zapuščamo našo ljubljeno domovino, socialistično Jugoslavijo, mislimo na Te, dragi tovariš Tito. Z meje Ti pošiljamo najiskrenejše, najtoplejše pozdrave in Ti želimo še dolga leta zdravja za srečo narodov socialistične Jugoslavije, za dobro mednarodnega delavskega gibanja.

V petnajstih dneh bivanja v Jugoslaviji smo videli mesta in vasi. Videli smo Beograd, Zagreb in druga glavna mesta ljudskih republik, videli smo gigantska gradilišča, nove tovarne, kmetijske obdelovalne zadruge, seznanili smo se z junaško mladino Jugoslavije, s pionirji, ki uživajo srečna otroška leta v svoji prerojeni domovini. Ko smo vse to gledali, smo z občudovanjem opažali velikansko preobrazbo Jugoslavije, doseženo pod vodstvom KP na čelu s Teboj, tovariš Tito. Povsod na vsakem koraku smo videli, da so se v naši domovini dogodile velike stvari, da ona zares s hitrimi koraki izgrajuje socializem, da v njej zelo hitro izginjajo sledovi tiste nazadnjaške kapitalistične dežele, ki smo jo mi morali zapustiti. Ko smo se vrnili in obiskali svoje rodne vasi in mesta, kjer smo se srečali s svojimi družinami, smo se prepričali, da vstaja novo življenje, da ti ne živé več tistega življenja, kot smo ga mi tukaj pustili, da je njihova sedanjost srečna in bodočnost zagotovljena. Zato se mnogi od nas že pripravljajo na vrnitev v našo drago domovino — Jugoslavijo.

Vse to, kar smo s svojimi očmi videli v svoji domovini, vse to, kar smo doživeli v socialistični Jugoslaviji, nam omogoča, da bomo vsemu svetu jasno povedali, da je vse tisto laž, kar govore o Jugoslaviji tvorci in pristaši resolucije Informbiroja, da je laž, da se Jugoslavija vrača v kapitalizem. Razumljivo nam je, da kapitalistične in imperialistične države mrze FLRJ, ker njeno vodstvo dosledno ustvarja socializem in vodi državo po naukih marksizma-leninizma. Za nas delavce pa je nerazumljivo in nedopustno, da vodstva nekaterih komunističnih partij uporabljajo navadne laži in klevete v odnosih do narodov Jugoslavije, do njihove slavne partije in junaškega vodstva. Pred prihodom v našo domovino in na poti so z raznih strani klevetali Tebe in državo, katero Ti s takimi uspehi vodiš. Tega nismo verjeli, ampak smo se na kraju samem prepričali, da so laži, ki smo jih slišali o Jugoslaviji, gnusne in nesramne. Zato Ti obljubljamo in zagotavljamo, da bomo neomejno širili resnico o novi Jugoslaviji, da bomo med izseljenci in našimi francoskimi tovariši pobijali vse sovražne in kontrarevolucionarne govorice o naši domovini, prepričani, da tako prispevamo h krepitvi demokratičnih sil v svetu, učvrstitvi mednarodne solidarnosti delavskega razreda. Iskreno Ti zagotavljamo, da smo zvesti sinovi socialistične Jugoslavije in pripravljeni vložiti vse sile za zmago resnice o novi Jugoslaviji. Za to nam ne bo nobena žrtev prevelika.

Tovariš Tito, polni smo nepozabnih vtisov, toda za nas je bil najsrečnejši dan in najglobIji vtis nam je zapustil naš obisk pri Tebi, Tvoj razgovor z nami. Iz vsega srca se Ti zahvaljujemo, da si nas sprejel, Tvoje besede, ki si nam jih naslovil, pa nam bodo ostale v trajnem spominu in nam bodo kažipot v našem nadaljnjem življenju in delu.

Skupina 100 jugoslovanskih izseljencev iz Francije

* * *

Skupina 15 angleških mladincev, pripadnikov raznih političnih strank, ki so pet tednov delali skupaj z jugoslovansko mladino na gradnji avtomobilske ceste Beograd - Zagreb, so pred odhodom v Anglijo poslali uredništvu «Borbe» pismo, v katerem med drugim poudarjajo:

«Na podlagi vsega tistega, kar smo s svojimi očmi videli, smo se prepričali, da Jugoslavija hitro dviguje življenjsko in kulturno raven svojih narodov. Ta napredek temelji na socialističnem gospodarstvu. Navdušenje jugoslovanske mladine, s katero smo delali, je najboljše jamstvo za uspeh borbe za socializem, ki jo vodijo jugoslovanski narodi. Vodilna vloga KPJ pri organizaciji in vodstvu velike aktivnosti v vsej državi nam je postala jasna. Solidarnost članov KPJ z vodstvom partije in popolna podpora ljudstvu KPJ so očitni. Po povratku v Veliko Britanijo bomo vsi mi obširno obvestili javno mnenje o tem, kar smo videli v Jugoslaviji».

LJUDSKA REPUBLIKA KITAJSKA šteje četrtino prebivalstva vsega sveta

Maocetung obrazložil naloge nove republike, v kateri bo vladala ljudska demokratična diktatura

SANGHAJ, 22. — Maocetung je govoril včeraj na posvetovalni konferenci kitajskega ljudstva. Izjavil je, da bo nova vlada izvajala demokratično ljudsko diktaturo, ki bo naperjena proti vsem poizkusom notranjih in zunanjih sovražnikov ljudske republike Kitajske. Poudaril je, da šteje nova republika eno četrtino prebivalstva vsega sveta, t. j. 475 milijonov delovnih ljudi, ki so se uprli in osvobodili. «Sedaj bomo lahko razvijali našo kulturo, poskrbeli za našo obrambo in se borili za svetovni mir in za svobodo. Naš narod ne bo več izpostavljen žalitvam». Poudaril je nato potrebo gospodarske obnove in potrebo ustanovitve močne vojaške sile, ki bo sposobna ustaviti kakšen koli pohod na kitajsko zemljo s strani imperialistov.

Skupščine se je udeležilo 661 delegatov, ki predstavljajo 14 političnih strank iz 9 pokrajin. Med predstavniki so zastopniki vojske in uprave, kakor tudi osebnosti vseh ras in veroizpovedi. Navzoča je bila tudi gospa Sen, vdova utemeljitelja kitajske republike, ki je dejala, da bo podprla novo vlado v cilju uresničenja treh načel svojega pokojnega moža dr. Sun Jat Sena: nacionalizem, demokracija in socializem.

Čez sto ameriških državljanov iz Sanghaja je podpisalo zahtevo, ki je bila poslana zunanjemu ministru ZDA, da se čim prej obnovi redna plovba med ZDA in Kitajsko ter vzpostavijo normalni trgovski odnosi. Druga skupina ameriških državljanov v Sanghaju pa je odklonila podpis podobne zahteve z motivacijo, da je premalo energična. Medtem pa iz Washingtona poročajo, da vlada ZDA ne namerava še priznati «de jure» ali «de facto» nove ljudske republike, medtem pa bi rada videla, da bi Anglija prej priznala novo republiko «de facto»; priznanje «de jure» pa bi prišlo tedaj, ko bo Maocetungova vlada vzpostavila oblast nad vso državo.

Agencija Tanjug poroča iz Pekinga, da so agenti Kuomintanga 19. t. m. umorili v Hong Kongu generala Jang Cua, delegata na posvetovalni ljudski konferenci in člana centralnega izvršilnega revolucionarnega sveta Kuomintanga.

AFŽ proti obsodbi Črnke in njenih sinov

BEOGRAD, 22. (Tanjug) — Glavni odbor AFŽ je prevzel pobudo za osvoboditev črne rodbine Ingram, ki je bila obsojena na smrt zaradi umora v samobrambi. Odbor je poslal protestno brzojavko predsedniku Trumanu, Trygve Lieju in gospe Roosevelt, ki je članica komisije za pravice človeka pri OZN.

V brzojavki zahtevajo jugoslovanske žene osvoboditev matere in njenih sinov. Črnko Ingram je dejansko napadel neki beli kolon, katerega so nato njeni sinovi ubili, da bi na ta način branili čast svoje matere. Zaradi tega so bili vsi trije obsojeni na smrt, kazen pa je bila nato izpremenjena v dosmrtno ječo pod pritiskom demokratičnega javnega mnenja.

Zagrebški velesejem priča o velikih uspehih FLRJ

BEOGRAD, 22. — Po obisku na zagrebškem velesejmu je predsednik Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar izjavil, da je navdušen nad industrijsko proizvodnjo države. Dejal je: To še bolj veča mojo vero v silo naših narodov in naše proizvodnje. Mislim, da bomo presegli naš petletni načrt in bomo tako dokazali vsemu svetu, da je naša država z vsakega vidika lahko gospodarsko neodvisna in svobodna. Velesejem je dokument našega velikega uspeha posebno na industrijskem, poljedeljskem in zadružnem področju. Če bomo šli po tej poti pod vodstvom KPJ in jugoslovanskih oblasti z maršalom Titom na čelu, bomo lahko odbili vse klevete in vse napade proti nam, bomo lahko dokazali, da nas nobena spletka ne bo ovirala pri naši borbi za socialistično graditev države in za uresničenje petletnega načrta.

Novi tečaji dinarja

BEOGRAD, 22. — Zaradi razvrednotenja valute v nekaterih državah je finančno ministrstvo FLRJ določilo nove tečaje dinarja v odnosu z do sedaj razvrednotenimi valutami in katerih razvrednotenje je bilo do sedaj javljeno Narodni banki FLRJ: Ti tečaji so: 1 funt za 140 dinarjev; 100 danskih kron za 725, 64 din.; 100 norveških kron za 700 din.; 100 francoskih frankov za 14,285 din.; 100 holandskih forintov za 1.315, 79 din.; 100 švedskih kron za 970, 184 din.; 100 belgijskih frankov za 100 din.

Delavsko mesto pri Beogradu

BEOGRAD, 22. — V okolici Beograda v bližini Donave gradijo delavsko mesto za okoli 3 tisoč prebivalcev. Letos bodo zgradili 150 večnadstropnih poslopij s 600 modernimi stanovanji. To mesto bo imelo trgovine, restavrante in vrtove za otroke.

O

PRAGA, 22. — Iz obveščenih krogov javljajo, da je ministrstvo za šolstvo pripravilo osnutek zakona, na podlagi katerega bo ustanovljen osrednji državni urad za verska in cerkvena vprašanja.

O

WASHINGTON, 22. — Truman je na tiskovni konferenci sporočil, da bo bivši zunanji minister Marshall od 1. oktobra dalje prejel predsedstvo ameriškega Rdečega križa.

O

PITTSBURG, 22. — Sindikat kovinarjev je sprejel podaljšanje premirja do 1. oktobra. Stavka milijona kovinarjev je torej odložena za teden dni.

Pismo sindikatov FLRJ tajniku OZN in predsedniku skupščine OZN

Skupščina OZN naj preuči resolucijo SSZ o brezposelnosti

Jugoslavija glasovala proti vpisu na dnevni red grškega in korejskega vprašanja ter vprašanja o oboroženi straži OZN

FLUSHING MEADOWS, 22. — Predsednik centralnega komiteta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj je poslal glavnemu tajniku OZN Trygve Lieu v imenu poldrugega milijona jugoslovanskih delavcev, članov sindikata pismo, s katerim izraža željo, naj bi glavna skupščina OZN sprejela resolucijo Svetovne sindikalne zveze o vprašanju brezposelnosti in delovne sile. Podpirajoč popolnoma akcijo in resolucijo Svetovne sindikalne zveze o vprašanju brezposelnosti in delovne sile, se izjavlja v pismu, vas centralni komitet Zveze sindikatov Jugoslavije prosi v imenu poldrugega milijona članov, da zastavite vaše sile, da se bo na četrtem zasedanju glavne skupščine OZN pazljivo preučilo to zelo važno vprašanje in da bo glavna skupščina sprejela predloe Svetovne sindikalne zveze. Enako pismo je Salaj poslal tudi predsedniku glavne skupščine OZN Romulosu.

Na skupščini je Jugoslavija glasovala proti vpisu na dnevni red grškega in korejskega vprašanja kakor tudi vprašanja o oboroženi straži OZN. Večina skupščine pa je vendar potrdila vpis vseh vprašanj, ki jih je predložil urad skupščine. Že včeraj je Višinski glede grškega vprašanja obtožil ZDA in Veliko Britanijo, da pomagata grški vladi pri preganjanju grških patriotov. Možno pa je, da se bosta ZDA in Sovjetska zveza neposredno pogajali glede grškega vprašanja, kar kažejo izjave poljskega delegata, ki je, sklicujoč se na včerajšnji govor Achesona dejal naj bi ZDA pokazale odkritost svojih izjav, da želijo rešitev tega vprašanja.

Glede palestinskega vprašanja je danes delegat Iraka izjavil, da bo morala skupščina podrobno preučiti vprašanje Palestine in njene dokončne ozemeljske ureditve ter vprašanje bivših italijanskih kolonij.

Delegat kuomintangove Kitajske je pozval OZN, naj «posveti svojo pozornost sedanjemu položaju na Daljnem vzhodu».

Glede možnosti sestanka štirih ministrov za zunanje zadeve je francoski minister za zunanje zadeve Schuman izjavil, da «ne bi nič pomagalo zopet se sestati le zato, da se registrirajo novi nesporazumi». Dejal je, da zahodne države ne smatrajo potrebnega tega sestanka, «dokler ne pride do takega položaja, ki bo nudil več upanja kakor na pariški konferenci». Medtem pa se bodo jutri sestali namestniki ministrov za zunanje zadeve za Avstrijo.

Diplomatični urednik moskovskega radia Leontijev je v komentarju o otvoritvi zasedanja skupščine OZN med drugim dejal, da zahodne države in predvsem ZDA in Velika Britanija v ničemer ne mislijo prispevati k utrditvi OZN in k razvoju mednarodnega sodelovanja.

Sovjetska nota ZDA in Angliji v zvezi z vključitvijo Italije v atlantski pakt

WASHINGTON, 22. — V noti, ki jo je Sovjetska zveza poslala ameriškemu ministrstvu za zunanje zadeve, se izjavlja, da so napadalni nameni atlantskega pakta potrjeni po celi vrsti dejanj in ukrepov ZDA za praktično uveljavitev tega zavezništva.

Znano je, da so ZDA v zvezi z Italijo poslale sovjetski vladi noto, v kateri zatrjujejo, da sprejem Italije v atlantski pakt ne predstavlja kršitve mirovne pogodbe. Sovjetska zveza je odgovorila, da je nemogoče sprejeti to stališče in da pade odgovornost za sprejem Italije v atlantski pakt na ZDA.

Tudi angleško ministrstvo za zunanje zadeve je danes prejelo drugo sovjetsko noto proti vključitvi Italije v atlantski pakt.

Reimannove izjave o vladi zahodne Nemčije

BONN, 22. — Pri današnjem zasedanju «parlamenta» v Bonnu je komunistični voditelj Max Reimann označil vlado zahodne Nemčije kot kolonialno upravo. Glede razvrednotenja marke je poudaril, da ta ukrep prikazuje gospodarsko krizo, ki je zadela kapitalistično gospodarstvo zahodne Nemčije.

Reimann je nato poudaril, da meja na Odri in Nisi predstavlja mejo miru. Dalje je izjavil, da vlada kanclerja Adenauerja ne bi zahtevala revizije vzhodnih nemških meja, če bi na Poljskem obstajala katoliška vlada.

Seja angleškega parlamenta sklicana za 27. t. m.

LONDON, 22. — Uradno javljajo da je bila seja angleškega parlamenta sklicana za 27. t. m. Tudi predsedstvo francoske skupščine bo imelo 27. t. m. sejo. Danes pa se je sestala na seji britanska vlada. Medtem javljajo iz Londona, da se bo od nedelje dalje cena moke zvišala.

Adenauer je danes napovedal razvrednotenje zahodne nemške marke. Italijanski finančni minister Pella se je ob povratku iz Washingtona razgovarjal z De Gasperijem. Po sestanku je izjavil, da za Italijo ne obstaja vprašanje razvrednotenja, ker da Italija ni nikoli prijavila paritete Mednarodnemu denarnemu fondu in je pustila prost svoj notranji trg. Pripomnil je, da je «položaj lire trden». Nadaljnji dogodki pa bodo pokazali, koliko veljajo te besede italijanskega zakladnega ministra.

600.000 delavcev stavka v ZDA

NEW YORK, 22. — Nad 600 tisoč delavcev stavka v ZDA. Med temi je 480 tisoč rudarjev, dalje večje število železničarjev ter nameščencev pri nabiranju bombaža ter več delavcev in uradnikov v raznih industrijah.

Skozi sito in rešeto

O zaupanju v Sovjetsko zvezo

«Nismo storili mnogo za krepitev neomejenega zaupanja v Sovjetsko zvezo», pravi Vidali. To je povsem točno. A Vidalijeva pot — t. j. pot oportunističnega kompromisarstva z razrednim sovražnikom — prav gotovo ne more voditi h krepitvi zaupanja v Sovjetsko zvezo. Ta pot pa ne more voditi h krepitvi tega zaupanja predvsem zaradi tega, ker je oportunistična linija hkrati posledica nezaupanja boljševiške partije v revolucionarno sposobnost ostalih kompartij. To nezaupanje boljševiške partije spravlja ostale kompartije v podrejen položaj. V takem podrejenem položaju pa je povsem iluzorno misliti, da je mogoče sploh kaj storiti za krepitev neomejenega zaupanja v Sovjetsko zvezo. Zaupanje v Sovjetsko zvezo se v delovnem ljudstvu krepi edino z revolucionarno borbeno linijo, z revolucionarnim reševanjem problemov, ki jih razvoj razredne borbe neprestano stavlja pred delovno ljudstvo in pred avantgardo delavskega razreda. Z votlim poudarjanjem zvestobe in neomejenega zaupanja v Sovjetsko zvezo se to zaupanje ne krepi, ampak razbija. Komunistična partija more prispevati h krepitvi zaupanja v Sovjetsko zvezo o v delovnem ljudstvu samo, če svoje avantgardne naloge rešuje tako, kot jih je reševala boljševiška partija; v nobenem primeru pa ne more tega doseči, če sprejema sedanje oportunistično, pesimistično in kontrarevolucionarno stališče sedanjega vodstva boljševiške partije, ki smatra, da so revolucionarne naloge proletariata v kapitalističnih državah nerešljive brez neposredne intervencije Rdeče armade. Krepiti zaupanje v Sovjetsko zvezo pomeni torej boriti se, kot dosledni marksisti-leninisti, proti temu oportunističnemu stališču boljševiške partije, in v konkretni borbi proti lastni buržoaziji in imperializmu krepiti in utrjevati revolucionarno sposobnost avantgarde delavskega razreda po načelih marksističnoleninističnega nauka. Vse ostalo je prazno čvekanje, ki ne more prepričati nikogar, najmanj pa delavskega razreda.

Zakaj molče

Vse dolgovezno besedičenje na njihovem kongresu nosi značaj praznega čvekanja, s katerim se zaman skuša doprinesti neko «ideološko» opravičilo za oportunistično in likvidatorsko politiko tržaških kominformistov, ki so na ta način hoteli «teoretično» utemeljiti in prepričati tržaško delovno ljudstvo o nujnosti priključitve Tržaškega ozemlja k Italiji. Da je to tako, nam posredno dokazuje tudi dejstvo, da njihov tisk nima o tem kongresu kaj povedati. O kongresu, ki mora nakazati perspektive in neposredne cilje protiimperialistične borbe, oni molče. In to je povsem razumljivo. Kaj naj tudi govore, če reševanje konkretnih problemov revolucionarne borbe tržaškega delovnega ljudstva ne spada v njihovo kompetenco, ampak spada, po njihovem lastnem mnenju, v kompetenco Sovjetske zveze. (Če bi to držalo, bi bila danes Sovjetska zveza še vedno obkrožena od kapitalističnega sveta, bi ne imeli revolucionarne Kitajske in ne ljudskodemokratičnih držav!) Zato je njihov kongres tak; zato o njem molče, ker prazno besedičenje nima nobene zveze z revolucionarnimi vprašanji tržaškega delovnega ljudstva.

Kaj bi z javkanjem

Kominformistično javkanje zaradi začasne ukinitve njihovega glasila je precej licemersko. Če izvzamemo začetni proglas njihove partije, je tržaško delovstvo vzelo ukrep vojaške uprave s precejšnjo ravnodušnostjo in nikjer ni bilo opaziti, da bi ta ukrep količkaj dvignil duha njegove borbenosti. Tudi iz tega dejstva bi mogli sklepati, da l'«Unità» ni priljubljena med tržaškim delavstvom. Delavstvo ni niti samo stopilo v obrambo «svojega» glasila, niti so ga kominformisti pozvali na to. Nasprotno, izrekli so celo svojo hvaležnost vojaški upravi, češ, da je s tem svojim ukrepom napravila listu l'«Unità» najboljšo reklamo. Tako je stvar v najlepšem redu, in njihovega javkanja torej ni jemati resno. To pa tem manj, ker vojaška uprava ni dolžna jemati vpoštev njihovih zahtev, dokler jih le beležijo v svojem tisku. Taka velesila pa tisk spet ni!

Morana in Judeževi groši

Morana — t. j. tista oseba, ki je zmožna v pičli dobi desetih mesecev trikrat menjati svoje mnenje o istih vprašanjih — je izjavila, da rajši strada, kot da bi živela od Judeževih grošev. To njeno globoko in hvale vredno etično prepričanje pa je — kakor vsako drugo njeno prepričanje — podvrženo neusmiljenemu dialektičnemu spreminjanju in živi le l'«éspace d'un matin». Danes se to njeno globoko etično prepričanje glasi: Judeževi groši niso več Judeževi, čim zginejo v njenem žepu. Zaradi tega dialektično novega in prav tako globokega etičnega prepričanja zahteva danes od Založništva tržaškega tiska odpravnino — to je: Judeževe groše, ki niso več Judeževi, kljub temu, da gre po njenem sedanjem globokem političnem prepričanju še vedno za Judeževe groše.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Posadke treh ladij vztrajajo na svojih mestih

Položaj se vedno bolj zaostruje - Vsi poizkusi lastnikov ladij, da bi prekinili stavko, so ostali do sedaj brez uspeha

Stavka pomorščakov se še vedno nadaljuje. Delodajalci so bili prav gotovo prepričani, da bodo sporno vprašanje rešili z mnogo večjo lahkoto, ker so je bili v zadnjem času že vajeni pri reševanju drugih vprašanj. Toda naleteli so na tako močan in odločen odpor svojih uslužbencev, da so bili med borbo prisiljeni izpremeniti taktiko ter ubrati druge strune, da bi z raznimi grožnjami dosegli to, česar niso mogli z vsemi pozivi, ukrepi in ukazi.

Pred dvema dnevoma so lastniki družbe «Società Adriatica di navigazione» zahtevali od vojaške uprave, da jim dovoli izpraznitev ladij, na katerih so bili do tedaj še vedno stavkajoči pomorščaki. V tej svoji zahtevi so stavili svojim uslužbencem tako težke pogoje, katerih bi seveda nikakor ne mogli sprejeti. Videč, da bi vzbudil tak ukrep upravičen protest tudi pri ostalih kategorijah delavcev, ki bi stopili v solidarno borbo s stavkajočimi pomorščaki, so ga lastniki spremenili ter izjavili, da zahtevajo, da se posadke odstranijo z ladij (ne po svoji krivdi, kot je bilo to določeno v prvem ukrepu). Rečeno je tudi bilo, da smejo ostati na ladjah samo nekateri častniki in člani posadk, ki so potrebni pri varnostni službi.

Pomorščaki se seveda temu ukrepu niso odzvali in tako so ostale posadke treh ladij «Gerusalemme», «Abbazia» in «Barletta» še vedno na svojih mestih.

Pa so poizkusili lastniki ladij, da bi na drug način prišli do uresničitve svojega namena. Izdali so ponovno referendum (že tretji v teku zadnjih dni), v katerem so pozvali vse stavkajoče pomorščake, da se posamezno javijo na vodstvu paroplovne družbe, kjer bodo imeli priliko navesti vse vzroke, zakaj so vstopili v stavko itd. FILM (Federazione italiana lavoratori marittimi) je takoj zaslutila, kaj se skriva za tem pozivom ter je javila vsem svojim članom, da se nihče izmed njih ne zglasi pri vodstvu, ker bi to pomenilo, da se mora nujno podrediti volji delodajalcev ali pa nositi posledice svoje «neubogljivosti». Čim so pomorščaki izvedeli za te mahinacije so sklenili, da se nihče izmed njih ne bo odzval pozivu lastnikov ladij ter so tako ostali na svojih službenih mestih.

Na vsak način postaja položaj zelo kritičen in to še prav posebno, ker vztrajajo lastniki ladij pri svojem prvotnem položaju. Toda pomorščaki ne bodo tokrat klonili, temveč se bodo odločno borili za uresničitev svojih upravičenih zahtev.

Včerajšnje «Ultimissime» prinašajo članek v zvezi s stavko pomorščakov, v katerem pa trdijo, da je prav za prav stališče lastnikov ladij popolnoma pravilno; po njihovem mnenju bi bilo zelo «krivično», če bi morali lastniki ladij utrpeti škodo samo zato, ker njihovi uslužbenci stavkajo. Če torej stavkajo, naj se pač umaknejo z ladij ter rešijo tako svoje delodajalce vsaj enih skrbi. Mislimo, da k tem besedam ni potreben še poseben komentar. «Ultimissime» bi pač ne bile časopis, za katerega ga vsi poznamo, če ne bi v danem trenutku obrnile plašč po vetru ter začele zagovarjati stališče delodajalcev. Do tega dne so se namreč zavzemale za stališče stavkajočih pomorščakov; ukaz «od zgoraj» jih je najbrže prepričal, da bi bilo dobro prenehati s to «odločno obrambo interesov delavskega razreda» in pričeti z zagovarjanjem interesov delodajalcev, ki so v tem primeru najbolj «važni».

No, tržaških delavcev stališče tega časopisa ne more razočarati; kaj drugega sploh ni bilo pričakovati.

Proces proti šoferjem iz RASC pred vojaškim sodiščem

Včeraj zjutraj ob 9.30 se je pred vojaškim sodiščem začel proces proti šoferjem, ki so obtoženi, da so kradli bencin vojaškega izvora in proti kupcem, ki so ta bencin kupovali. Na zatožni klopi je sedelo 13 obtožencev, od katerih je 9, ki so obtoženi, da so kradli bencin in trije, da so ga kupovali. Obtoženci so: Della Pietra, Fabbri Antonio, Zusič Pietro, Ducchini Lucio, Goatin Angelo, Sauli Giuseppe, Cecchini Mario, Zelenca Carlo, Genzo Giovanni, Badovini Antonio, Gulli Francesco, Siega Guglielmo in Puccherini Carlo. Goatin in Sauli sta pričala na procesu proti našemu dnevniku, da sta bila tepena od Spencerja, Billa in Lugnanija na zaslišanjih na SIB-u.

Della Pietra je obtožen, da je prodal pet litrov bencina, Fabbri 50 galon bencina, Zusič 8 litrov, Ducchini 386 galon, Goatin 10 litrov, Sauli 10 litrov, Cechini Mario 10 litrov, Zelenca 10 litrov, Genzo 12 litrov in Badovini 5 litrov. Puccherini je obtožen, da je kupil od Goatina, Zelenca in Cecchinija vsega skupaj 30 litrov bencina, Siega da je kupil 74 galon bencina in Gulli, da je kupil 50 galon od Fabbrija, 8 litrov od Zusiča, 386 galon od Ducchinija, 5 litrov od Saulija, 40 litrov od Genza in 5 litrov od Badovinija, to je tistega, ki ga je imenoval odv. Berton, da je mehkužec, ker je pričal na procesu proti «Primorskemu dnevniku», (1 galona drži 4 litre in pol).

Na vprašanje predsednika, če se čutijo krive, je 7 obtožencev odgovorilo pritrdilno, zanikalno so odgovorili Zusič, Ducchini, Goatin, Sauli in Cecchini, Fabbri pa je odgovoril, da se čuti krivega za 50 litrov bencina in ne za 50 galon.

Po tem uvodu v proces se je pričel dokazni postopek s pričami vojaškega tožilca. Kot prvi je pričal podporočnik civilne policije Dediana Paolo, ki je skupaj z drugimi policisti 23.VIII. t. l. napravil zasedo v garaži v ul. Torricelli 3 in pri tem aretiral Della Pietra, ko je ravno prelival bencin iz svojega avtomobila v drugo posodo. Pričala sta tudi agent civilne policije Varesano Vincenzo, ki je dodeljen SIB-u in inšpektor Lugnani, ki ga poznamo že s procesa proti našemu odgovornemu uredniku. Oba nista povedala nič odločilnega, razen to, da je Della Pietra takrat na zaslišanju podpisal zapisnik.

Pričati je pristopil Spencer od amerikanskega CID-a. To ni tisti Spencer od SIB-a, ki je bil eden od protagonistov s procesa proti «Primorskemu dnevniku». Tudi po značaju se zelo razlikujeta med seboj. Medtem ko je prvi, t. j. Spencer od CID-a zelo glasen in manj miren, je Spencer od SIB-a zelo miren in manj glasen. V svojem pričanju je povedal, da je 30. VIII. t.l. aretiral Ducchinija, ker je ugotovil, da je njegov avto trošil preveč bencina. S tem je bil dopoldanski del razprave končan.

Popoldne smo zopet videli na prostoru, ki je določen za priče, angleškega narednika Robertsona, ki je tudi pričal na procesu proti našemu dnevniku. Razložil je sodišču, kako so ugotovili, da so šoferji porabili pri svojih vožnjah preveč bencina. Vsak šofer je dobil namreč, kadar je šel na vožnjo poseben formular, v katerega je častnik vpisal število prevoženih km. Nato so izračunali, koliko bencina porabi avto in prišli do zaključka, da avtomobili porabijo preveč bencina. Šoferji so namreč porabili eno galono bencina za 5.9 milj, morali pa bi jo porabiti za 17 milj.

Po njegovem pričanju je vojaški tožilec zahteval, naj sodišče odvzame začasno svobodo Guliju, Duchiniju in Pucheriniju, kar pa mu predsednik sodišča ni ugodil. Razprava se nadaljuje danes zjutraj ob 9.30.

Predsednik sodišča mr. Bayliss, vojaški tožilec kap. Dye, zagovorniki obtožencev odvetniki: Zennaro, Berton, Montica in Presti.

IZ ZGONIKA

Nekaj podatkov iz poročila bivše občinske uprave

Prav gotovo bo zanimalo zgoniške občane nekaj podatkov o delovanju prejšnje občinske uprave.

Zgoniška občina je poleg repentaborske najmanjša na Tržaškem ozemlju, posebnih bogastev nima, prebivalci so po večini mali kmetje, nekaj je delavcev. Zgoniška občina lahko uspeva le z razvojem živinoreje in vinogradništva, ki sta glavni vir dohodkov prebivalstva.

Ob koncu prvega polletja je imela občinska uprava 10 uslužbencev, občinskega tajnika, zdravnika, živinozdravnika in tajnika pa imajo skupno z nabrežinsko občino.

Upravni prebitek v letu 1948 je bil 1 milijon in 190 tisoč lir, v proračunu za 1949 pa znaša razlika med odobrenimi izdatki in predvidenimi dohodki 4 milijone in 966 tisoč lir. Med izdatki so največji splošni (3.257.000) ter za policijo in zdravstvo (1 milijon 262 tisoč). Največji viri občinskih dohodkov so družinski davek (332.000 lir), davek na živino (389.000 lir) ter davek na prašiče (105.000 lir). Skupna vsota občinskih dohodkov in pristojbin za leto 1949 znaša 939 tisoč in 710 lir.

V zgoniški občini sta dve šoli, ena v Zgoniku, druga pa v Saležu. Šolsko poslopje v Zgoniku je dobro le za silo, v Saležu pa je učilnica v zasebni kmečki hiši in je popolnoma neprimerna za pouk. Nujno je, da se v Saležu zgradi čimprej šolsko poslopje, ki bi služilo za osnovno šolo in za otroški vrtec obenem. Načrt za to zgradbo je bil že predložen in odobren, stroški bi znašali okrog 40 milijonov lir, vojaška uprava pa je odobrila le delni prispevek v znesku 10 milijonov lir. Tako je vsa stvar ostala na mrtvi točki in v Saležu imajo še tako šolo, kot jo imajo.

Kar se tiče javnih del govori poročilo skoraj izključno le o cestah. V dobi od 1. junija 1948 do 31. maja 1949 so dokončali cesto Devinščina-Mali Repen (1 milijonov lir), Briščiki-Mali Repen (11 milijonov lir), Sv. Križ-Salež (15 milijonov lir). Za vzdrževanje cest so dali 1 milijon lir, za vodovod pa 75 milijonov lir. V teku so dela na cesti Salež-Mali Repen (17 milijonov lir). Kakor drugod je vse stroške za ta javna dela krila vojaška uprava.

Ceste bodo popravljene, potrebno pa je, da jih lepo vzdržujejo. Zato je zadnji ukrep nove občinske uprave, ki je odpustila z dela svojega edinega cestarja, škodljiv in krivičen, ker strankarski interesi in mržnje kominformistov na občinski upravi bodo občino pripeljali na rakovo pot.

Ugleda slovenske šole na Tržaškem ozemlju ne bodo zmanjšali kljub vsem besnim napadom italijanske šovinistične reakcije

Z včerajšnjega sestanka OF pri Sv. Ivanu o vprašanju slovenskega šolstva

Sinoči so se zbrali na stadionu «1. maja» na množičnem sestanku člani OF iz Sv. Ivana, Vrdelce, Podlonjerja in Kolonje ter se porazgovorili o perečem vprašanju slovenskega šolstva na Tržaškem ozemlju.

Po otvoritvi sestanka je povzela besedo tov. Čokova, ki je v zgoščenem referatu orisala sedanje stanje našega slovenskega šolstva.

Imamo primer vasi v coni B Tržaškega ozemlja, ki je zgradila šolo prej, kakor pa obnovila vse porušene in požgane hiše. Toda v coni A Tržaškega ozemlja, ko pričenjamo peto šolsko leto po končani vojni, takega primera ne bomo našli; še več, razmere se niso zboljšale, raje poslabšale, če upoštevamo, da potrebe z leti rastejo. Zlasti občutimo to Slovenci, ko nam šovinistični italijanski živelj stalno napada slovenske šole in osporava njihov obstoj, ker njihova namera je: zatajiti Slovence na Tržaškem ozemlju.

Smešne so šovinistične trditve, da se nekatere slovenske šole vzdržujejo z dijaki iz Jugoslavije, s podporo od samovoljnega poviška cen za šolske knjige, da naše šole niso nadzorovane pri svojem delu itd. Presmešna je trditev, da se vršijo izpiti na slovenskih srednjih šolah kar tako po domače, kar bi se reklo, opraviš izpite če znaš ali ne znaš. To natolcevanje je zraslo v njihovem besu proti slovenskemu življu in jih o nasprotnem ne bo prepričalo nič, niti ne primer slovenskega učiteljišča, kjer sta letos od 5 rednih gojencev izdelala samo dva, to je 40 odst. Sami prav dobro vedo, da so vse šole nadzorovane; toda mi nismo krivi če ti nadzorniki, t. j. člani italijanskega in anglo-ameriškega prosvetnega urada ne razumejo slovenskega jezika, kar bi bila njihova dolžnost, ker lasje niso zaradi frizerja, nego nasprotno.

Če slovenske šole ne dosegajo istih uspehov kakor italijanske, kar pa nihče ne verjame, je deloma krivo pomanjkanje, oziroma neprimerni šolski prostori. Toda uspehi so, posebno pa na slovenskih osnovnih šolah širom po Tržaškem ozemlju. Ti uspehi so se pokazali ob zaključnih razstavah in želi priznanje najvišjih šolskih oblasti, v katerih pa kakor vemo, ni Slovencev. Nismo mi krivi, če uspehi naših slovenskih šol tako močno bodejo italijansko reakcijo. Naj poskušajo, kar hočejo, ne bo se jim posrečilo zmanjšati vrednost in ugled slovenske šole.

Bolj pametno kakor zaletavanje v slovensko šolstvo bi bilo za njih, če bi pomedli s fašističnim duhom v italijanskih šolskih učilnicah, uredili nov učni načrt po demokratičnih in sodobnih pedagoških načelih ter uvedli kot učni jezik tudi slovenščino, tako da se jim ne bo treba bati konkurence, češ da slovenski dijaki obvladajo več jezikov.

Isti problem kot z novimi stanovanji v Trstu je tudi problem pomanjkanja šolskih prostorov oziroma stavb. To vprašanje pa lahko reši samo mestna občina. Tako so n. pr. zgradili stanovanjski blok pri Sv. Ivanu, toda šola bo ostala kljub prirastku ista kot pred 30 leti. To znači prenapolnjene šolske prostore, deljen in skrajšan urnik in kot posledica tega zmanjšani učni uspehi na slovenski kakor italijanski osnovni šoli. Daleč smo od tega v tržaški občini, da bi posnemali malo istrsko vas v coni B. Občina je gluha za vse prošnje in zahteve staršev, pa naj si bo to za otroške vrtce (n. pr. 6 prostorov za otroške vrtce imajo zasedene brezdomci), osnovne, strokovne ali srednje šole ter šole za manj nadarjene otroke.

Po tem referatu se je razvila živahna diskusija, pri kateri so navzoči starši in tudi drugi osvetlili marsikateri primer zapostavljanja ter ostro ožigosali narodno mlačnost nekaterih redkih staršev, ki sebično računajo s tem, da bo njihov otrok našel prej službo, če bo dovršil italijansko šolo. Smo prepričani, da se motijo.

Dolgoprstneži na delu na cesti in v cerkvi

Pozno proti večeru je pritekel na glavno policijo Poljak Anciar Matys Ruwi iz Kališa na Poljskem, toda sedaj stanujoč tu v Trstu v ul. Trento 2. Mož je povedal, da je malo prej šel po korzu, kjer so mu pri baru Vermout di Torino neznanci odpihali usnjeno aktovko, v kateri je bil električni aparat za britje, znamke «Kobler», vreden 18 tisoč lir in osebni dokumenti.

*

Principe Emilija, poročena Purini iz ul. Fornace 13 je pri svojih 70-letih kajpada redna obiskovalka cerkve. No, med enim izmed takih rednih obiskov v božjem hramu, in sicer nič manj kot v stolnici Sv. Justa, je Principe doživela neprijetno presenečenje. V cerkev je namreč ženska prišla s torbico, v kateri je imela spravljeno drobnarijo, osebno izkaznico, dva ključa, listnico z 200 liricami, očala in take stvari. Torbico je Principe položila poleg sebe na klop. Najbrže pa si ženska ni mislila, da tudi v cerkev prihajajo obiskovalci in obiskovalke z dolgimi rokami, sicer bi se ženska najbrže ne zanesla toliko na poštenost obiskovalcev. Medtem ko je za trenutek pustila torbico v nemar, je prišla ob svojo ročno torbico. Škoda, ki jo je na ta način utrpela znaša 15 tisoč lir.

*

Perčič Rudi iz ul. Fabio Severo 76 je doživel neprijetno presenečenje. Prišel je ob nič manj kot 29.700 lir. To svoje neprijetno presenečenje je Perčič zaupal policijskim agentom, ki so prav tedaj bili v bližini nove univerze. Perčič je tam v bližini delal in imel opravka z razkopavanjem zemlje. Medtem poslom pa mu je izginil, tako da sam ni vedel na kakšen način je prišel ob denar. Policisti so mu zaman pomagali z iskanjem.

Pijan je sedel za volanom

Trgovec Trevizan Bruno ima osebni avto Fiat 1100 z evidenčno tablico TS 1431. Kljub temu da je trgovec torej previden in oprezen mož, pa se tega ni držal prejšnjo noč. Čeprav je dobro vedel, da so zaradi dežja tla precej spolzka za avtomobilske gume in da je treba zaradi tega precej previdnosti pri vožnji, je precej vinjen sedel za krmilom svojega avtomobila. Njegova neprevidnost je bila takoj poplačana, ko je na drevoredu XX. septembra poleg gledališča Rossetti udaril z avtom v vogal gledališča. Stvar se je zgodila okrog 2 zjutraj. Policijski agenti iz ul. Cologna, ki so bili takoj na kraju, kjer se je avto zaletel v zid, so trgovca-šoferja pridržali, ker je bil, kot že omenjeno, pijan. Medtem ko se je trgovcu ni pripetilo ničesar hudega, je avto odnesel lažje okvare.

Iz delovanja ASIŽZ

Včeraj 21. t. m. ob 20.30 je bil plenarni sestanek žen II. okraja. Politično poročilo je podala tov. Nada Mrakovčič, organizacijsko poročilo pa tov. Alma Reschitz.

Žene so z zanimanjem sledile obema poročiloma.

V arzenalu grozijo z odpusti

Ni dovolj, da se pojavlja grozeča nevarnost v ladjedelnici Sv. Roka, kjer naj bi z izgovorom o pomanjkanju dela spravili na cesto delavstvo. Ne, pojavlja se nova nevarnost in sicer v Arzenalu. Vse kaže, da mislijo tu odpuščati v najkrajšem času. Govorijo, da bi v tem primeru odpustili zaradi pomanjkanja dela 230 delavcev. Da bi preprečili to nevarnost, so predstavniki delavstva že začeli pogajanja z ravnateljstvom.

*

Danes poteče zadnji dan roka, ki ga je postavila skupščina pekov za rešitev vprašanj, ki zadevajo to stroko. Kakor znano, ima v tej zadevi odločilno besedo urad za določevanje cen.

*

Včeraj je bil dosežen sporazum med predstavniki uslužbencev industrije neonske razsvetljave in delodajalcev na sedežu zveze industrijcev.

Izpred vojaškega sodišča za določevanje narokov

Včeraj je med kratko prekinitvijo procesa proti šoferjem iz RASC zasedalo tudi vojaško sodišče za določevanje narokov pod predsedstvom kap. Dyeja. Razsojalo je proti osmim osebam, ki so bili obtoženi lažjih prekrškov. Tako sta se znašla pred tem sodiščem Nemca Holmos in Sartel, ki sta brez dovoljenja prišla na Tržaško ozemlje. Sartelu je sodišče podelilo začasno svobodo, Holmos pa bo moral ostati v zaporu do končane policijske preiskave. Zadevo Benka Erminija, ki je obtožen, da je v pristanišču kradel blago zavezniškega izvora, je sodišče predalo rednemu sodišču, ki naj tudi odloči o njegovi začasni svobodi. Rednemu sodišču so bile predane tudi Vivoda Antonija, Sabotich Giovanna in Putigna Veronika, ker so brez osebne izkaznice. Podeljena jim je bila začasna svoboda. Enako je sodišče odločilo tudi za Cervelinija Guida in Peterlina Antona, ki sta prišla pred sodišče, ker sta zaposlovala delavce brez dovoljenja urada za delo.

Nepoštena družica

Marija Pogorelič je bila 9. avgusta ponoči v prijetni družbici s ponočnjakom Friderikom Zubertijem. Nalahno z alkoholom okajena družbica se je z veselim zanosom napotila na kratko zabavico, in sicer na neki travnik v Škorklji. Če hočemo že verjeti pripovedovanju Zubertija, ki ga včeraj zjutraj ni bilo na zatožni klopi, se je Pogoreličeva, čim sta prišla na omenjeni travnik, z vso naglico umaknila in zbežala v noč, čeprav jo je kavalir klical nazaj. Zuberti pa je doživel še drugo presenečenje, ki je bilo morda še žalostnejše. Ko je potipal svojo listnico, je opazil, da ni več tako nabrekla, odkar ga je zapustila ženska. Ko so se mu očistile misli vseh primesi, alkoholnih par, je mož napravil majhen račun. Ko je potegnil črto je videl, da mu manjka 2 tisoč lir. Ko je v mislih iskal, kje bi te izginile, je ugotovil, da je bila edino le Pogoreličeva tista, ki se je nekam sumljivo igrala z njegovo listnico. Dva dni kasneje je Zuberti opazil v nekem baru v ul. Udine njegovo ročno spremljevalko. Policijski agent, katerega je Zuberti takoj našel na cesti, je žensko spremil na policijo, ta pa jo je naprej oddala sodišču. Včeraj se je Pogoreličeva morala zagovarjati pred sodnikom okrožnega sodišča. Tožilec ji je namreč očital, da si je prisvojila 2 tisoč lir. Obtoženka se je branila, da si je prisvojila to vsoto, ker ji Zuberti ni hotel plačati usluge pri prijetni zabavici. Izgovor kot tak je bil dober, ker pa sodniki že poznajo Pogoreličevo, in sicer iz raznih aktov, kjer je napisano, da je bila že precej-krat obsojena, bodisi na Reki ali v Zadru, so ji tudi včeraj prisodili pokoro v višini 8 mesecev ječe in 6 tisoč lir globe. Sodnik Picciola, tožilec Amodeo, zagovornik Carlini.

KOLEDAR

Petek 23. septembra
Tekla, Slavna
Sonce vzide ob 5.52, zatone ob 18.2. Dolžina dneva 12.15. Luna vzide ob 6.53, zatone ob 18.30.
Jutri, sobota 24. septembra
Aurelij, Radivoj

SPOMINSKI DNEVI

1942 je bil sestreljen prvi nemški bombnik na Slovenskem.
1942 je bila ustanovljena brigada «Matije Gubca» II. divizije KNOJ-a. Vsa njena zmagoslavna pot od ustanovitve pa do vkorakanja v osvobojeno Ljubljano 9. maja 1945 je opisana v knjigi: «Tri leta borb in zmag Gubčeve brigade».
1944 je bila razširitev izvršilnega odbora OF.
1945 se je pričel v Parizu I. svetovni sindikalni kongres.
1945 je bil v Ljubljani I. kongres Enotnih sindikatov Slovenije.

Dramska šola

Slovensko narodno gledališče v Trstu bo 13. oktobra ponovno odprlo dramsko šolo. Lanski in novi učenci naj se pismeno prijavijo upravi SNG v Trstu, ul. San Vito 17.

Jutri zaključek vpisovanja na slovenskih srednjih šolah in tečajih

Vse učenke in učence obveščamo, da se zaključi vpisovanje na slovenskih srednjih šolah in tečajih nepreklicno v soboto 24. t.m. Samo oni, ki opravljajo popravne ali razredne izpite, se smejo vpisati takoj po dovršenem izpitu.

Vpisovanje v slovenske osnovne šole v Trstu in okolici

Vpisovanje v slovenske osnovne šole v Trstu in v okolici se vrši do. 30. septembra od 9 do 12 na vseh sedežih osnovnih šol. Šolska maša bo 8. oktobra, redni šolski pouk na slovenskih osnovnih šolah pa se prične 10. oktobra.

Vpisovanje v otroške vrtce

Odbor za slovenski otroški vrtec na Kolonkovcu sporoča staršem, da se vrši vpisovanje v slovenski otroški vrtec na Kolonkovcu do 30. septembra vsak dan od 9 do 12 v prostorih vrtca.

Vsi starši so vabljeni, da vpišejo svoje otroke.

—o—

Odbor za slovenski otroški vrtec v Rocolu obvešča starše, da se vrši vpisovanje v slovenski otroški vrtec v Rocolu pri Lovcu vključno do 30. septembra vsak dan od 9 do 12 v prostorih vrtca.

Vabimo starše, da pripeljejo svoje otroke k vpisovanju.

Posebni vlak v Zagreb za obisk zagrebškega velesejma

Odhod posebnega vlaka ki ga organizira potovalni urad «Adria-express» za ogled zagrebškega velesejma, bo jutri 24. t.m. ob 6.40 zjutraj z glavnega kolodvora. Vlak ima postanek samo v Nabrežini in na Opčinah.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Izlet PDT v Sovodnje in na hrib Sv. Mihaela

V nedeljo dne 25. t.m., ob priliki ljudskega tabora goriške zveze slovenskih prosvetnih društev, priredi Planinsko društvo v Trstu izlet v Sovodnje.

V dopoldanskih urah izlet na hrib Sv. Mihaela nad Rubijami, hrib z obširnim razgledom. Odhod ob 7.30 uri iz ul. F. Severo. Vpisovanje v čevljarni Gec v Rojanu na trgu Tra i rivi 2 do vključno sobote.

LJUDSKI TABOR v Sovodnjah pri Gorici
velika kulturna manifestacija Goriške, Koroške in Trsta

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. septembra 1949 se je v Trstu rodilo 11 otrok, porok je bilo 19, umrlo pa je 5 oseb.

Vpisane poroke: uradnik Magris Sergio in učiteljica dr. Orel Graciela.

Cerkvene poroke: uradnik Buonanno Armando in uradnica Giraldi Nerea, trgovec Parisi Michele in gospodinja Lillo Anna, obrtnik Ipavec Edvard in delavka Barducci Bruna, tipograf Ban Alviano in knjigovezka Lukas Ana, uradnik Piccoli Aurelio in uradnica Boccasini Giovanna, administrator Mersi Mario in gospodinja Terčon Elda, instalator Križman Mario in šivilja Safret Valeria, mehanik Siderini Silvano in gospodinja Storelli Maria, dninar Stefanutti Eduardo in šivilja Benedetti Nerina.

Umrli so: 47-letni Cosentino Nazzareno, 45-letna Fajella Maria, por. Pisano, 79-letna Reif Ana, por. Dvorak, 60-letni Bertocchi Carlo, 74-letna Sancin Marija, por. Godina.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

V okviru predsezone bo Slovensko narodno gledališče uprizorilo na

stadionu „1. maj"
(Igrišče za košarko)

(ul. Guardiella 7) slede predstave na prostem:

DANES 23.IX. ob 20.30: MIRA PUCOVA:
Ogenj in pepel
Ta predstava je bila napovedana za soboto 17.IX., a smo jo morali odpovedati zaradi močne burje.

JUTRI 24.IX. ob 20.30 N. V. GOGOLJ:
Ženitev

V NEDELJO 25.IX. ob 20.30 J. GALSWORTHY:
Srebrna tobačnica

Prodaja vstopnic vsak dan od 9 do 18.30 v ul. S. Francesco 20-I. Na dan predstave pa od 19 na stadionu

Opozarjamo občinstvo na točen začetek predstav zaradi tramvajskih zvez! — V primeru slabega vremena veljajo kupljene vstopnice za naslednje predstave.

Nočna služba lekarn

Depangher, ul. Sv. Justa 1, tel. 94155; Gmeiner, ul. Giulia 14, tel. 6108; Tamaro-Neri, ul. Dante 7, tel. 7623; Signori, trg Ospedale 8, tel. 93006; Harabaglia v Barkovljah, tel. 5728 in Nicoli v Skednju, tel. 93065 imata stalno nočno službo.

TRŽAŠKA BORZA

Zlati šterling 9100, papirnati šterling 1600, telegrafski dolar 700, dolar 685, švicarski frank 168, 100 francoskih frankov 160, avstrijski šiling 26.50, zlato 1110.

RADIO JUG. CONA TRSTA

(Oddaja na srednjih valovih 240 m ali 1250 kc)

PETEK 23.9.1949.

6.30: Jutranja glasba. 6.45: Poročila (v ital. in slov.). 7.15: Jutranja glasba. 12.00: Opoldanski koncert. 12.30: Plesno glasbo izvaja instrumentalni trio. 12.45: Poročila (v ital. in slov.). 13.15: Glasba raznih narodov .13.45: Ljudska univerza (v slov.). 14.00: Igra mali ansambel radia Ljubljana pod vodstvom Alberta Jermola. 14.30: Tiskovni pregled (v ital. in slov.). 17.45: Pester spored in lahka glasba. 18.15: Obzorja (v ... certni spored. 18.45: ... ital.). 19.00: Nekaj skladb za klavir ... 19.15: Poročila (v ital. in slov.). 20.00: ... 19.45: Partizanske pesmi. ... Glasba ... hrvatske kulture. 20.30: Z našim ... željah (v slov.). 20.50: ... ljudstvom (v ital.). 21.00: Komorni zbor. 21.30: Iz opernega sveta. 22.00: Iz življenja jugosl. narodov (v slov.). 22.20: Glasbene pravljice. 22.45: Plesna glasba. 23.00: Zadnje vesti (v ital. in slov.). 23.15: Serenade in romance.

KINO

ROSSETTI. 16: «Trije kavalirji», M. Loy, R. Livesey.
EXCELSIOR. 16.30: «Nebo je rumeno», Gregory Peck, Ann Baxter.
FENICE. 15.30: «Izven vsakega dvoma», Gregory Peck, Ann Baxter.
FILODRAMMATICO. 15.30: «Življenje generala Custera», E. Flynn, D. De Havilland.
ITALIA. 16.00: «Zapeljiva guvernanta», Maureen O'Hara, R. Young.
ALABARDA. 16: «Poskus», Merle Oberon, George Brent.
IMPERO. 14.30: «Zaljubljena», Maria Felix, Pedro Armendariz, Fernando Fernandez.
VIALE. 16.00: «Nikoli nisi bila tako lepa», Rita Hayworth.
GARIBALDI. 14.30, na prostem ob 21.45: «Rdeči čeveljčki». Film v barvah.
MASSIMO. 16.00: «Ustrahovani ujetnik», R. Milland.
ARMONIA. 14.30: «Divji veter», R. Midland, P. Goddard.
NOVO CINE. 15.30: «Desperados», Gleen Ford.
SAVONA. 18.00: «Otok siren», Betty Grable.
ODEON. 18.30: «Čarobni glas», B. Karloff.
IDEALE. 16: «Jutri bodo možje», P. O'Brien.
MARCONI. 16, na prostem 19.30: «V znamenju križa».
KINO OB MORJU. 18.30: «Sirena», češkoslovaški film.
ADUA. 18.30: «Junaki Pacifika».
RADIO. 18.30: «Nevihta nad Parizom».
VITTORIA. 16.00:, na prostem ob 19.00: «Karneval življenja», C. Boyer, B. Stanwich.
AZZURRO. 16.00: «Zbogom vojska», Gianni in Pinotto.
VENEZIA: «Dolina groze».
BELVEDERE. 56.30: «Osem dni življenja», G. Grant.
GRAD SV. JUSTA. 21: «Zvonovi Sv. Marije», Ingrid Bergman.
KINO V LJUDSKEM VRTU. 20.00: «Variete», Joan Davis.
SKOLJET. 19.30: «Vihar nad Parizom».
KINO NA OPČINAH. Jutri in v nedeljo: «Ljubša mi je krava».

Pod svobodnim soncem

SPISAL:

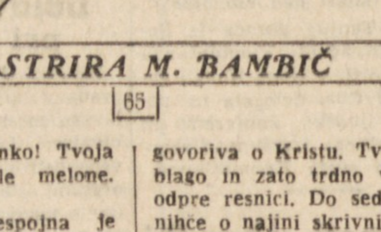

ILUSTRIRA M. BAMBIČ

65

«Zelo pogumno, sinko! Tvoja glava ni vredna gnile melone. Zaigral si jo!»

«Nisem, gospod! Despojna je samo skušala mene in Ireno. Imenovala me je za magistra peditum.»

«Ko bi bil Platon moj oče, tega vozla ne razrešim! Povej podrobno. Sediva. — Čakaj. Ali imaš Irenino pismo s seboj?»

«Gospod, ti si vseveden.»

«Praviš že drugič. Žal za čas. Povej!»

«Izročil mi ga je Numida.»

«Prebereva ga potem! Sedaj pripoveduj.»

Iztok mu je vse razodel.

Epafrodit ni ničesar odgovoril. Bobnal je s prsti po čelu in gledal v pesek.

«Sedaj beri pismo!»

«Dobri Iztoče, vrli centurio! Nocoj pridem k tebi s Cirilo, da govoriva o Kristu. Tvoje srce je blago in zato trdno vem, da se odpre resnici. Do sedaj ne sluti nihče o najini skrivni zvezi. Mir Gospodov bodi s teboj!

Irena.»

«Angel sredi satanov,» je zamrmral Epafrodit.

«Ali sprejmeš Ireno, centurio?»

«Če jo sprejmem? Za en trenutek ob njeni strani dam življenje!»

«Sprejmi jo torej! Toda ne pozabi na deset močnih sužnjev, oboroži jih z bodalci. Epafrodit ima včasih koristne slutnje!»

Nato je Epafrodit takoj odšel proti vili. Polglasno je mrmral potoma sam s seboj.

«Magister peditum boš, seveda! Pastirček! Misliš, da je Teodora tvoja mati. Hijena ti ne privleče ovce, če si ji iztrgal kos mesa. Čemu je bil Azbad pri njej? Čemu? Pomagači! Nocoj bo zanimiva noč. Ne zaspim. Pri oknu še doživim živahen dogodek, ki se utegne splesti na morju. Ko bi upala brez hrupa, Iztok bi bil že izginil. Ali Teodora je previdna. Kača!»

Tedaj ga je srečal Melhior. Epafrodit mu je ukazal, da bodi opremljena najhitrejša jadrnica z vsem za na pot.

«Ne ve se, morda bo še meni treba zavetja. V Bizancu nisi nikdar varen, če imaš nekaj vreč zlata!»

Polnočno nebo je bilo nastlano z zvezdami. V valovih so se zibali in kopali milijoni drobnih lučec. Zadnje barčice sprehajalcev so polzele v pristanišča, na morje je legla tišina.

Tedaj je odrinila od Epafroditovega vrta tenka šajka in se zazibala na valovih. Za njo sta se spustila v morje izpod oljčnega gaja dva večja čolna, ki sta kakor nemi senci sledila od daleč lepo šajčico.

«Poglej, Iztok, kako je Bog velik, kako mogočen, ki je razpel to lepo nebo nad nami!»

«Velik in mogočen, Irena. In še večji in mogočnejši, ker je dal tebe meni!»

«In glej, ta Bog je bil za nas križan, zate in zame Kolika ljubezen!»

«Če je resnično, kar ti praviš, da je tvoja ljubezen od njega, tedaj ga molim in molil ga bom vsak dan in hvalil za tvojo ljubezen!»

«Veruj, Iztoče, veruj resnici in tudi tvoje srce napolni njegova ljubezen.»

«Irena, verujem, verujem ti, zakaj v tvojih očeh ni laži.»

Dihljaji vetra so rahlo jadrali po zraku. Irenina glava se je sklonila na Iztokove prsi, ustnice so umolknile, vse pozlačeno nebo se je klanjalo nad njima in zvezdice so trepetajoč posipale čolnič s svetlimi poljubi. Njuni duši sta čutili, da se strinjata v en sam koprneč žarek, ki se trga od zemlje, iz prahu in se razliva kakor morje po perutih vetra in kipi gor, gor do neba. Ginil je čas, ginil je svet, pila sta iz čistega vrelca tihe, iskrene ljubezni.

Nenadoma grozen krik in pljusk v valove. Čolnič se je stresel in zagugal.

Iztok je planil pokonci. Veslarja ni bilo več na njegovem čolnu, sredi valov se je boril s smrtjo. V čolnič sta se zasadila dva železna kavlja in ga pritegnila k drugemu čolnu, iz katerega so šinile zakrinkane postave in iztegnile roke po Ireni.

«Iztoče!» je bolestno kriknila Irena, sužnja Cirila, ki jo je spremljala, je zaplakala in obe sta omahnili in se zgrudili v gugajoči se šajki. Toda nepotreben je bil klic po Iztoku. Ko so ga zazrli napadalci, kako se je dvignil kakor hrast iz čolna, se je dvignilo dvoje vesel in zamahnilo po njem. Ali njegova železna roka je hipoma odbila udarca; v trenutku se je zabliskal kratek meček v njegovi roki. Kakor tur se je zagnal iz šajke v čoln napadalcev. Morje je pljuskalo in požiralo trupla, voda je brizgala v čolna, krog Iztoka se je stisnila gneča, da mu je omagovala desnica, ki je trosila smrt, kamor je zadela. Nekaj napadalcev je odtrgalo Irenino šajko od čolna in skušalo z Ireno uteči. Takrat je že priplul Numida s čolnoma. Sužnji so kakor pobesneli planili na šajko, v hipu so bili napadalci pobiti, Numida je sam prijel za veslo in gnal šajko, v kateri je bila Irena, proč od bojnega meteža.

Čolna pa sta udarila na pomoč Iztoku, ki se je boril z levjo močjo, pa bi bil vendar premagan, ko bi bili napadalci oboroženi. A na to ni nihče mislil, ker so imeli nalogo, da ugrabijo samo slabotno žensko. Čolnarja so z veslom pobili, drugačnega upora se pa nadejali niso.

Ko sta udarila čolna s sužnji ob napadalce, je zapljuskalo morje šumneje, nekaj vzklikov še in Iztok je stal sam sredi čolna z dvignjenim mečem.

«Kje je Irena?» je bilo prvo vprašanje.

«Numida vodi njeno šajko.»

«Hitro k njej! Vi pa navrtajte čoln in ga potopite. Poiščite, če kdo plava, da bi se otel! Naj umre!»

Hitro je plul čoln in naglo došel šajko. Na pol onesveščena je Irena šepetala psalme. Ko je zaslišala Iztoka, se je oklenila njegovega vratu in bridko zaihtela.

Centurio je velel pluti nazaj k vrtu. Tam je dvignil Ireno iz čolna in jo nesel v svojo sobo. Na pisanem blazinjaku je ležala bleda, kakor oranžni cvet, ob njej sta klečala Iztok in Cirila.

Ob isti uri se je plazil po bregu od kraja, kjer so čakali napadalci, Azbad in se v divjem srdu bil po čelu, ker je spodletel od Teodore in njega naperjeni napad na Ireno — ker je ušla golobica jastrebu.

ENAINDVAJSETO POGLAVJE

Epafrodit je slonel tisto noč pod trižarnim svetilnikom ob mizi, na kateri je bila grmada računov. Za njim je stal Melhior. Večkrat je že obrnil zvesti sluga peščeno uro na alabastrnem stebriču. Toda Epafrodit se ni utrudil. Njegove oči so se vtopile v številke, pergament za pergamentom se je plazil skozi suhe prste; včasih se je pomudil, izpregovoril polglasno besedo, nato urno delal dalje. Silenciarij mu je podajal preko mize s tresočo se roko novih listin in strahoma čakal, kdaj postavi Epafrodit suhi prst na račun in zamrmra: «Pomota!» Toda trgovec se ni oglasil, kup listin se je manjšal, dokler si ni zabeležil Epafrodit zadnje številke na tablico.

«Končano!» je rekel z resnim glasom. «Pojdi!»

Silenciarij se je globoko poklonil in zapustil sobo.

«Koliko noči je preteklo, Melhior?»

«Nastopile so že polnočne straže, prejasni gospod!»

(Nadaljevanje sledi)

Kopališče Sv. Nikolaj

ODHOD PARNIKOV in MOTORNE JADRNICE izpred pomola ribarnice veljaven do vključno 2. oktobra 1949.

VOZNI RED OB NEDELJAH		VOZNI RED OB DELAVNIKIH	
Iz Trsta:	*Iz Sv. Nikolaja:*	*Iz Trsta:*	*Iz Sv. Nikolaja:*
8.00	12.45	10.00	12.30
11.00	18.30	11.00	17.45
14.00		12.05	
		15.00	

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Proslavili bodo v Pučah drugo obletnico kmečke obdelovalne zadruge 25. t. m. z veliko prireditvijo

Kmečka obdelovalna zadruga v Pučah in Koštaboni je danes blizu in daleč znana. Saj je dala skoro prvi zgled naprednega duha in smisla za kolektivno življenje med slovenskim ljudstvom. Danes je poznana tudi zaradi svoje gospodarske sposobnosti in velikih uspehov, ki jih je v kratkem času svojega obstoja dosegla.

15. januarja 1947 je bila ustanovljena prvotno samo v Pučah kmečka obdelovalna zadruga, v katero se je zbralo 17 družin, ki so štele 90 članov. Začetek ni bil lahek, toda že uspehi prvega leta so 11. septembra 1947 privabili iz bližnje vasi Koštabone nadaljnjih 12 družin s 65 člani, da so se jim pridružile.

To je bilo že lepo število kolektivistov, ki so prinesli v zadrugo 40 hektarjev zemlje in nekaj malega živine, in sicer 4 vole in 8 krav. Imeli pa so že takrat za živino skupen hlev.

Takoj naslednje leto je vstopilo v zadrugo polagoma še nadaljnjih 10 družin, ki so štele 50 oseb, letos pa je sledilo njihovemu zgledu zopet 5 družin, tako da šteje zadruga v tem trenutku glede na kolektivitev nekaj družin zaradi poroke 48 rodbin s 245 družinskimi člani.

Razume se, da so tudi člani, ki so pristopili kasneje, prinesli v zadrugo zemljo in živino. Danes obdeluje kolektiv 125 hektarjev zemlje in šteje 70 glav goveje živine, 4 konje in 70 prašičev. V zadnjih številkah so vsebovali že uspehi zadrugarjev v kolikor so s svojim trudom spopolnili živ inventar, v kolikor gre za mrtvi inventar, je zadruga nabavila vso kmetijsko opremo z orodjem, 1 težak traktor, 1 lažji traktor, 1 slamoreznico in razne druge poljedelske stroje.

Letos januarja meseca so zadružniki II. brigade ob pomoči I. brigade skopali zemljo za posaditev 25.000 trt. V istem času so zapravili tudi sadovnjak, v katerem so nasadili 500 češenj in drugo sadje. Se letos bodo z rigolanjem vinogradov nadaljevali in zasadili v nov teren še 20.000 trt.

Vsi ti uspehi skupnega in smotrnega dela se kaže tudi v tem, da je kmečka obdelovalna zadruga kljub izredni suši, ki je letos vladala, pridelala 280 stotov pšenice in drugega žita ter 50 stotov žitaric kot ovsa in ječmena, medtem ko je znašal lanski pridelek samo 170 stotov pšenice in 30 stotov drugih žitarič.

Že na občnem zboru, ki je bil 23. februarja 1949, je izkazala zadruga od svoje ustanovitve pa do konca leta 1948 čistega dobička nič manj kot 8,500.000 jugolir, katerega so si zadrugarji razdelili.

V nedeljo 25. septembra bo druga obletnica odkar so se priključile zadrugi iz Puč tudi družine iz Koštabone. Ta dogodek bodo proslavili zadružni člani čim slovesneje. Nastopile bodo razne dramske družine, pevski zbori iz Koštabone-Puč, Šmarij, pevski zbor Kluba narodne zaščite, vojaška godba JA, nastopili bodo govorniki in organizirana bo prosta zabava s plesom. Proslave se bodo udeležili tudi funkcionarji najvišjih ljudskih oblasti, JA, zastopane pa bodo tudi vse zadruge, zlasti kmečke obdelovalne. Prireditev bo na prostem in se bo pričela ob 14 uri.

Preskrbljeno bo za vsakovrstno okrepčilo.

Šmarje

Dokončali bomo naš zadružni dom do obletnice požiga naše vasi

2. oktobra vsako leto je obletnica požiga naše vasi. Obvezali smo se, da bomo do letošnje obletnice dokončali z gradnjo našega zadružnega doma.

Za obletnico požiga, za otvoritev zadružnega doma in za vsakoletni tradicionalni domači praznik bomo poskrbeli za prireditev z bogatim sporedom. — Zvečer bo prosta zabava. Poskrbljeno bo tudi za lačne in žejne.

Zato ne pozabite: 2. oktobra t. l. vsi v SMARJE!

Na čast II. kongresu KP tekmujemo pri delu za zgradnjo zadružnih domov

Naše ljudstvo je vzelo predkongresno tekmovanje zelo resno in odločno. Poleg tekme ga veseli tudi okolnost, da se bodo na tem kongresu v kratkem zbrali naši najboljši tovariši in tovarišice ter pri tej priliki dali smernice za novo delo v korist naše skupnosti.

Ko sem bil pred dnevi osebno v Smarjah, sem tam slišal, kako si je ondotno ljudstvo napravilo načrt za delo na čast partijskemu kongresu. Domačini hočejo na vsak način vsaj do 90 odst. končati vsa zunanja in notranja dela pri gradnji zadružnega doma. Ob pogledu na stanje že obstoječih del se mi je zdelo skoro nemogoče, da bo vaščanom iz Smarij uspel njihov načrt. Ko pa sem jih videl, kako delajo, s kakšno voljo so se zagrizli v delu, tedaj sem spoznal, da bodo žadani si načrte prav gotovo izvedli. Zlasti so me zadele besede tovariša, ki mi jih je odgovoril na moje vprašanje, če bodo gradnjo zadružnega doma do kongresa zares dokončali: «Jaz sem udarnik in povem vam prevzeli smo obveznost, da bomo to delo izvršili in naj stane kar hoče, dovršiti ga moramo. Če ne bo mogoče izvesti dela samo s prostovoljnimi urami po dnevu, pa bomo organizirali delo tudi ponoči».

Ugotovil sem, da je gradnja zidov končana, postavljena je streha in tudi notranja manjša dela gredo h koncu. Toda dovršiti je treba še stopnice, ki vodijo v prvo nadstropje, nivelirati dvorišče ter samo v ta namen pripeljati okoli sto metrov zemlje. Vložiti je treba še okna in vrata, ki jih izdelujejo v Izoli pri Ampelei in Arrigoniju. Enako je treba izvršiti električno napeljavo ter položiti vodovodne cevi. S tem v zvezi pomeni, da so bili mizarji v tovarni Arrigoni in Ampelee od svoje strani toliko tovariški, da so svoj delovni plan prekoračili za 20 odst., samo da napravijo pravočasno za zadružni dom v Smarjah naročena okna in vrata.

In kakor v Smarjah, tako gradi in dela naše ljudstvo povsod po Istrskem okrožju.

K. K.

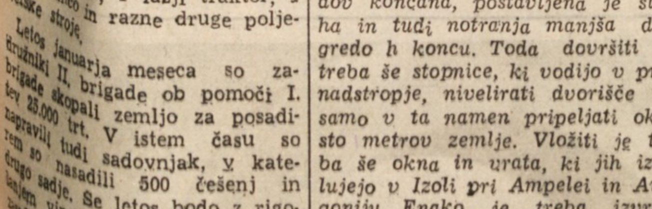

Z VČERAJŠNJE SLOVESNOSTI V KOPRSKEM GLEDALIŠČU: ODLIKOVANJE BORCEV, BORK IN AKTIVISTOV IZ NOB

Poziv odlikovanemu borcu

Okrožni odbor Zveze partizanov za Istro poziva tovariša, ki je dvignil v gledališču «Ristori» potrdilo odlikovanja bratstva in edinstva II. reda pod štev. 22685, naj se takoj javi na okrožnem odboru Zveze partizanov v Kopru.

ZA KMETOVALCE

Navodila za jesensko setev

O pripravi zemljišča za setev o gnojenju, izbiri semena in o setvi sami

(Nadaljevanje in konec)

IZBIRA SEMENA

Količina pridelka je odvisna od kvalitete semena in zato moramo ravno pravilni izbiri in pripravi semena polagati veliko pozornosti. Seme naj bo predvsem vrstno čisto. Okrožni in okrajni kmetijski odseki morajo skrbeti, da se kmetom preskrbi čisto vrstno in zdravo seme. V tem pogledu lahko rečemo, da smo napravili velik korak naprej. Seme mora biti ene in iste vrste in ne mešanica. Do sedaj so se najbolj obnesle sledeče vrste: Mentana, Virgilio in ponekod še Ausonia in Gentil rosso ter Gentil bianco. Ko smo se odločili za najboljšo vrsto se moramo pred setvijo držati še sledečih navodil:

a) Žito za setev mora biti čisto, brez plevela in ne sme biti pri mlačvi poškodovano. Ne sme biti predrobno in nezrelo. Za setev namenjeno pšenico moramo s «trierjem» očistiti.

b) Seme moramo pred setvijo razkužiti (odlok Ist. okrož. LO — oddelka za kmetijstvo o obveznem razkuževanju žitaric pred setvijo). V poslednjih letih se je namreč zelo razširila težka bolezen žitaric «trda ali smrdljiva žitna snet» (kmetje jo nazivajo z napačnim imenom «carbone»). Ravno intervenciji oblasti v tem smislu se moramo zahvaliti, da je letos ta bolezen povzročila malo škode. Potrebno pa je, da jo popolnoma iztrebimo z naših njiv in to bomo dosegli, če žito pred setvijo pravilno razkužimo. V tem delu pa moramo nastopiti organizirano in načrtno. Ne razkužiti žitarice pred setvijo pomeni povzročiti veliko materialno škodo sebi in skupnosti, ker se bolezen prenaša z ene njive na drugo.

Pri razkuževanju uporabljamo sledeča sredstva: Ceresan, Ortosan, Abavit ali pri nas že dobro preizkušeno prašivo Caffaro. Na vsakih 100 kg semena uporabimo 300 gramov prašiva. Seme razkužujemo v razkuževalnih bobnih (sodih), katere si lahko pripravi vsak posamezen ali vsaj vsaka zadruga.

Nekateri kmetje še vedno zaupajo le modri galici (solfato di rame, vedriol). Če uporabljamo to sredstvo, moramo paziti, da ne vzamemo prevelike količine galice. Zadostuje 1% raztopina (na 100 l vode 1 kg modre galice). Seme ne smemo namakati v tej raztopini več kot 5 minut, ker je nevarnost, da nam to razkužilo uniči kalivost semena.

NEKAJ NAVODIL GLEDE SETVE SAME

Ni mogoče določiti čas setve. Ne smemo sejati prezgodaj in niti ne prepozno. Začnemo v drugi polovici oktobra in sejemo do druge polovice novembra. Dolgoletna praksa pove kmetu, kdaj je pravi čas setve. Nikdar ne smemo sejati v mokro zemljo. Ne sejmo pregosto. Pri setvi na roko ne smemo uporabiti več kot 180-200 kg semena. Čas pa je, da se odločimo na setev s sejalnico! Setev s sejalnico je tako važna, da ni naprednega kmetovalca, ki bi je ne uporabljal. V čem leži prednost setve s sejalnim strojem? Predvsem pri setvi s sejalnico prihranimo najmanj 20 kg semena. Vsa žitna zrna pridejo v zemljo do najbolj ugodne globine in se nato vse rastline enakomerno razvijejo in istočasno dozorijo.

Zelo važno je poudariti, da žitarice enako kot vse ostale rastline, potrebujejo v času razvoja posebno nego (pletev in okopavanje). Edinole, če sejemo žito v vrste, je mogoče vršiti ta koristna opravila; če žito sejemo v dovolj široke vrste, je mogoče na njivah zatirati nadležni plevel, ki črpa z zemlje vlago in hranilne snovi rastočim rastlinam. Končno je omeniti, da žito, posejano v vrste, na najbolj ugoden način izkorišča sončno svetlobo, o kateri vemo, da igra v življenju rastlin prvenstveno vlogo.

Dr. Fran Juriševič

Odlikovani borci iz narodno osvobodilne vojne

Danes prinašamo IX. seznam tovarišev-borcev NOV, ki so prejeli odlikovanje «Za zasluge za narod» III. reda.

Tržan F. Franc, borec; Tasner F. Karel, borec; Trebec A. Anton, borec; Ujčič J. Anton, borec; Ukmar J. Zdravko, borec; Udovič B. Rudolf borec; Uzankar I. Jože; Ušaj E. Oskar, borec; Urišič M. Janko; Višnjevec J. Marijan, starejši vodnik; Vergon V. Viktor, borec; Vitez A. Alojz, vodnik; Velikonja I. Ignac poročnik; Vodenik J. Franc, borec; Vanek F. Karel, vodnik; Vodopivec J. Franc, borec; Vidovič I. Branko, borec, Veber J. Jože, vodnik, Vodopivec R. Stanko, starejši vodnik; Volk A. Janez; Vižintin J. Jernej; Velja J. Matevž, borec; Verša J. Alojz, borec; Vidič F. Anton, vodnik; Vrgon A. Rado, borec; Velišček F. Ivan, borec; Vidmar F. Radovan, borec; Vončina F. Mirko; Vank F. Volčjak A. Rado; Vitez L. Franc; Vidmar A. Mirko, borec; Von M. Joskin, borec; Žnebelj I. Franc, borec; Zbogar I. Franc, borec; Zupan F. Dino, borec; Zadnik J. Jože, borec; Zel M. Ignacij, borec; Žgur F. Mirko, borec; Žorč J. Franc, borec; Zele R. Jakob, borec.

Sklepi pokrajinske deputacije

Na svoji zadnji redni tedenski seji je pokrajinska deputacija pod predsedstvom odv. Culota bolj na dolgo kot po navadi razpravljala o raznih vprašanjih, ki so bila postavljena na dnevnem redu. Najprej so govorili o položaju uradnikov pokrajinske uprave. V zvezi s tem so tudi sprejeli sklep, da bodo zgradili na stroške te uprave novo hišo za svoje uradnike. To novo poslopje bodo zgradili na Sempetrski cesti ter bo imelo šest stanovanj. Predvideno je. da bodo za gradnjo potrošili okrog 8 milijonov lir.

Nato so razpravljali o potrebi nakupa novih knjig za pokrajinsko knjižnico in so določili v ta namen vsoto 100 tisoč lir.

Omenimo naj še, da je bila predvčerajšnjim dopoldne na pokrajinskem sedežu dražba javnih del za asfaltiranje ceste, ki veže Krmin z Villa Orbo. Ta dela je prevzelo neko videmsko podjetje, ki bo v kratkem pričelo z deli, uporabljajoč pri tem krajevno delovno silo.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

IZ SLOVENSKE BENEČIJE

Kljub obljubam je Sedila še vedno brez vodovoda

Obnova porušene vasi se je izvršila s pomočjo Jugoslavije

Prejšnji teden je šla delegacija mož in žena iz slovensko-furlanskega naselja Sedila v Slovenski Benečiji na svoj občinski sedež, kjer jo je sprejel župan. Delegacija je županu obrazložila, da je nujno potrebno razrešiti vprašanje gradnje vodovoda.

Res je, da ni še dolgo, odkar je občinski svet določil vsoto dveh milijonov lir, da bi se z njo poskrbela nabava potrebnih cevi in drugega materiala za napeljavo pitne vode iz Kruož v Terski dolini, od koder že dovajajo vodo mnogim vasem v Furlaniji. Preteklo je več mesecev, odkar se je v občinskem svetu govorilo o potrebi takojšnjega pričetka tega koristnega javnega dela, toda prebivalstvo Sedile še do danes ni opazilo nič konkretnega, kar bi kazalo na rešitev tega vprašanja in mora še nadalje uporabljati za pitje deževnico, ki se nabira v vodnjakih in v mlaki, kadar je pa suša, zmanjka tudi tukaj vode.

Prav gotovo je, da prebivalstvo Sedile želi, da bi se čimprej rešilo nujno vprašanje vodne napeljave v vasi, ki šteje v svojih petih zaselkih nad 1000 prebivalcev. Pred nedavnim je na povabilo ljudstva prišel v vas pokrajinski zdravnik in analiziral vodo, katero so primorani uporabljati za pitje. Ugotovil je, da je voda nepitna in zato obstaja velika nevarnost za zdravje in možnost okuženja. O tej resni zadevi je zdravnik poročal pokrajinskim oblastem, da bi vzbudil njihovo pozornost in bi se odločili za odpravo te pomanjkljivosti, ki bi prav lahko škodovala zdravju mnogih ljudi.

Kakor smo že dejali, ni v Sedili nobenega izvirka, ki bi mogel dajati vsaj deloma nekoliko zdrave pitne vode. Ko je letošnje poletje vladala velika suša, so se posušili prav vsi vodnjaki in mlakuže, ter so morali vaščani prehoditi po več kilometrov, da so lahko zajeli nekoliko dobre vode. Lahko si torej predstavljamo, kako težko je to za kraj s številnim prebivalstvom, če upoštevamo, da je treba napajati tudi živino, ki šteje več sto glav in je poleg tega treba skrbeti še za vse ostale potrebe, kakor so zalivanje vrtov, pranje, itd. Pristojne oblasti bi vsekakor morale to urediti in pomagati ljudem, ki so že toliko pretrpeli za časa vojne. Ne smelo bi se pozabiti, da so fašistične drhali do tal uničile Sedilo in da je danes večina hiš zopet obnovljenih. S trdno voljo so se takoj po končani vojni prebivalci lotili dela in z veliko požrtvovalnostjo gradili porušene domove. Nešteti se imajo zahvaliti Jugoslaviji, ker je ta nudila delo in zaslužek skoraj 100 delavcem iz tega kraja, ki so po večini družinski poglavarji, da so si mogli prislužiti toliko, da so lahko obnovili od fašističnih tolp požgane domove.

Jasno je, da tega oblasti ali vladni krogi naše pokrajine nočejo povzdigovati, toda prebivalci Sedile niso in ne bodo nikoli pozabili, da so bili edino njihovi bratje onkraj meje tisti, ki so jim podali roko v pomoč in s katerimi so se skupno borili v narodni osvobodilni borbi proti fašizmu za iste ideale svobode in demokracije. In v tem primeru se ne bi smelo pozabiti, da je Sedila dala cel bataljon svojih najboljših sinov, ki so se borili v vrstah NOV in POJ. Prav zaradi tega so se krvoločni fašisti z vsem sovraštvom maščevali nad to vasjo in jo porušili do tal. Vas je ležala v razvalinah, a nad temi razvalinami se je vzpenjal in se vzpenja še danes slavolok, priča številnih padlih borcev za svobodo.

Vse to bi seveda morale imeti pred očmi odgovorne oblasti, v prvi vrsti pa župan in se nekoliko več zanimati, da bi se končno že pričelo z gradnjo novega vodovoda.

Predpisi glede uporabe tropin

Vinske tropine lahko obdrži vsakdo v naravnem stanju do konca tekočega leta - žganjekuha, kisanje in krma za živino

Na podlagi zakona z dne 15. oktobra 1925 št. 2033, ki je bil dopolnjen s poznejšimi zakoni in odloki, je izdal goriški prefekt naslednje predpise glede ravnanja z vinskimi tropinami in pripravljanjem patoke (lahkega vina iz tropin).

Ker se je izkazala potreba, da je treba urediti predpise glede ohranjevanja tropin in pripravljanja patoke, je izdal prefekt za goriško pokrajino naslednji odlok:

1) Vinske tropine je dovoljeno obdržati do 31. decembra 1949, kadar niso namenjene za žganjekuho, za krmljenje ali druge posebne namene;

2) za tropine je smatrati vse trde dele grozdja posamič ali skupaj z jagodno pečko, ne pa pečke same, kadar so ločene od drugih delov;

3) v kleteh, kjer po navadi pripravljajo vino na toskanski način, je treba prav tako upoštevati pogoje za obdržanje tropin pri tem postopku, vendar pa se tu lahko določi drugačen rok za ohranitev tropin iz posušenega grozdja. To dovoljenje pa velja samo za pridelovalce in vinske industrijce, ki imajo posebno potrdilo, izdano od zbornice za trgovino, industrijo in kmetijstvo.

4) Po roku od 31. decembra 1949 smejo lastniki ohraniti tropine, ne da bi jih denaturalizrali, pod sledečimi pogoji: a) Kadar jih hranijo v prostorih za žganjekuho in lastnik izjavi, da jih stavlja pod kontrolo finančnih stražnikov, ki bodo pazili na to, da bodo tropine v resnici namenjene za žganjekuho; b) kadar so pomešane z drugimi krmilnimi sredstvi; c) kadar so tropine okisane ali drugače spremenjene; d) kadar so posušene; e) če so pomešane z drugimi rastlinskimi ali živalskimi ostanki ter namenjene za gnoj ali zemljo.

Izven zgoraj navedenih primerov morajo lastniki tropin, preden zapade zgoraj navedeni rok, na svoje lastne stroške denaturalizirati tropine uporabljajoč pri tem najmanj po 1 kg živinske soli za vsak stot tropin.

5) Glede pripravljanja patoke (lahkega vina) opozarjajo obstoječi zakonski predpisi na sledeče:

Prepovedano je prodajati ali hraniti z namenom prodaje pijačo patoka, ki se pridobi iz tropin svežega grozdja z dodatkom vode.

Od te prepovedi je izvzeto: a) vino iz tropin, ki je namenjeno za žganjekuho in je pomešano z apnom skoraj do popolne nevtralizacije. Pri tem naj omenimo, da je smatrati kot vino na prodaj tisto, ki ga granijo v kleteh, skladiščih in drugih prostorih namenjenih za prodajo na drobno in debelo; b) vino iz tropin shranjeno v prostorih za žganjekuho, kadar lastnik izjavlja, da je na razpolago finančnim stražnikom, ki lahko kontrolirajo, da je res namenjeno za žganjekuho; c) vino iz tropin namenjeno za izdelavo kisa, kadar mu je pridano najmanj 15 odst. vinskega kisa, tako da dobi vsa tekočina kisel okus.

6) Kdor koli namerava izdelati vino iz tropin, kakor navedeno pod odstavki a), b) in c) čl. 5, mora predložiti pismeno prijavo na prostem papirju naslovljeno na poseben kontrolni zavod pokrajine. V tej prijavi mora navesti: a) koliko ima tropin namenjenih za pripravo tega vina; b) koliko vina bo pridobil iz njih; c) kako namerava porabiti pridobljeno vino in d) kje bo to vino napravil in shranil.

Tako prijavo je treba predložiti za vsak postopek posebej najmanj pet dni preden se začne s pridobivanjem vina iz tropin.

7) Proti prekršiteljem zgoraj navedenih predpisov se bo postopalo po zakonskih predpisih.

Priznanje zaslužnim delavcem

V Novi Gorici so bili odlikovani najboljši delavci in razglašeni novi udarniki

Pred približno petnajstimi meseci so položili prve temeljne kamne za novo socialistično mesto Novo Gorico, ki so med najlepšimi v svobodni domovini. Mladinske brigade, ki so pomagale lani stalnim delavcem, so letos nadomestile frontne brigade iz vse Primorske, ki so prihitele tudi iz najbolj oddaljenih krajev, da pomagajo pri gradnji svoje oblastne prestolnice.

Tu na skrajni zapadni meji so zasadili letos frontovci svoje kampe in lopate ter napisali na gradbišču, da bodo s svojimi delovnimi uspehi dali odgovor klevetnikom informbiroja in vsem tistim, ki bi jih poskusili ovirati v socialistični izgradnji njihove domovine.

Prvo septembrsko nedeljo je slavilo primorsko ljudstvo v Novi Gorici izpolnitev letnega plana za 62 odst., s čimer so se delavci gradbenega podjetja «Primorje» povzpeli s pomočjo frontnih brigad do enega izmed najboljših kolektivov gradbene stroke. Gradbišče je bilo na ta dan okrašeno s številnimi zastavami in napisi. Slavnosti so se udeležili predstavniki vojske, ljudske oblasti in množičnih organizacij. Ob tej priliki je bila izročena delavcem podjetja «Primorje» prehodna zastavica ministrstva za gradnjo LRS in glavnega odbora Sindikatov Slovenije. Obenem so prejeli tudi častni naslov «Zaslužni kolektiv». Gradbišču Nove Gorice pa je bila od uprave «Primorja» dana v trajno last prehodna zastavica. Pri tej priliki so bile odlikovane tudi nekatere frontne brigade in je prejelo udarniški naziv 23 delavcev, dočim je bilo še več drugih pohvaljenih ali pa so dobili denarne nagrade in diplome.

Po slavnosti so delavci iz trinajstih večjih gradbišč prikazali živo sliko, kako se v Slovenskem Primorju gradi in obnavlja. Delavec iz Prestranka je prikazal, kako so na državnem posestvu zgradili hlev za 50 krav v 36 urah. Obenem so se delavci tudi obvezali, da bodo izvršili letni plan 20 dni pred določenim rokom. Sedaj ko so že v znatni meri uvedli nov način zidanja na vseh gradbiščih po brigadnim sistemu, so napovedali tekmovanje najboljšemu delovnemu kolektivu gradbene stroke — hidrocentrali Savica, ter sprejeli poziv na tekmovanje splošnega stavbenega podjetja iz Ljubljane. Tako raste ob navdušenju vseh delavcev naglo iz tal novo slovensko mesto tik ob zapadni meji.

Prevoz na ljudski tabor v Sovodnjah

Da bi olajšala prihod vsem tistim, ki se žele udeležiti v nedeljo ljudskega tabora v Sovodnjah, je poskrbela Zveza slovenskih prosvetnih društev v Gorici za naslednje prevoze z opremljenimi kamioni:

1) ZA DOBERDOB, JAMLJE IN POLJANE: odhod iz Doberdoba ob 14. Kamion bo napravil več voženj, da bo lahko odpeljal vse ljudi, ki bi šli radi v Sovodnje.

2) ZA OSLAVJE PEVMO IN ST. MAVER: Odhod izpred otroškega vrtca na Oslavju ob 14. V Pevmi se kamion ustavi pri spomeniku in bo po potrebi napravil več voženj.

3) ZA PODGORO: Odhod izpred zadruge ob 14.

4) ZA STEVERJAN: Odhod ob 14.

5) IZ GORICE: Avtobus bo vozil s Travnika vsako uro od 13. dalje.

6) ZA KRMIN: Ljudje iz tega kraja in okolice se lahko pripeljejo z vlakom, ki odhaja iz Krmina ob 13.33, do postaje Rubije (San Michele), od koder je samo 10 minut peš do telovadišča. Domov se lahko vrnejo z vlakom, ki pride v Krmin ob 22.30.

Kamioni bodo vozili zvečer po istih progah posetnike nazaj domov. Urnik za povratek bo javljen na telovadišču.

Občinski uslužbenci še vedno brez poviškov

Predsinočnjim se je zbrala na posvet notranja komisija uslužbencev goriške občine. Glavna točka dnevnega reda je bil problem ureditve plač teh uslužbencev.

Že dolgo vrsto mesecev se zavlačuje končna rešitev povišanja plač na veliko moralno in gospodarsko škodo vseh uslužbencev goriške občine, vštevši njihove družine. Komisija je ugotovila skrajno počasnost, s katero pristojni organi, ki jim je poverjena kontrola nad civilno upravo, vršijo lastne posle in dopuščajo, da se tako zavlačujejo v nedogled položaji, ki so na škodo vseh občinskih uslužbencev in trpi pri tem tudi dobro poslovanje posameznih uradov. Že dalj časa se nahajajo na prefekturi zapisniki in predlogi za te poviške plače, ki jih predvideva tudi zakon, ker je to osnovni problem, ki so ga že ugodno rešili po vseh drugih občinah države. S socialnega vidika je popolnoma razumljivo, da ne morejo uslužbenci še nadalje živeti v tem neznosnem položaju in prenašati življenjske težkoče s plačami, kot so bile leta 1947, ker so iste v vsakem oziru nezadostne za življenje. Zato je komisija sklenila, da bo predložila to vprašanje občnemu zboru občinskih uslužbencev, ki ga bo sklicala v najkrajšem času. Na tem zboru bodo še enkrat proučili to vprašanje in zavzeli stališče, ki se bo zdelo najbolj primerno za njegovo rešitev.

Predvčerajšnjim je bila pri županu dr. Bernardisu v avdienci tudi posebna delegacija občinskih delavcev, ki jo je spremljal zastopnik sindikatov. Delegacija je opozorila župana, naj čimprej poskrbi za povišanje plač, predvsem za občinske pometače, ki so najbolj potrebni.

Pregled mer in uteži

Zveza trgovcev obvešča vse zainteresirane tvrdke, kakor je o tem že poročalo županstvo, da morajo predložiti metričnemu uradu vse mere in uteži za periodičen pregled. Ker je Zveza ugotovila, da mnoge tvrdke tega še niso storile, toplo priporoča vsem, naj do 30. t. m. v svojem interesu storijo to, ker se bo proti zamudnikom in prekršiteljem te odredbe postopalo po zakonu, ki predvideva do 2000 lir globe in zaplembo mer in uteži, ki so v rabi.

KINO

VERDI. 17: «Medeni meseci brez medu», V. Johnson.

VITTORIA. 17: «Večna harmonija», M. Oberon.

CENTRALE. 17: «Vladar Wall Streeta», Z. Scott.

MODERNO. 17: «Ne reci mi zbogom», J. Payne.

EDEN. 17: «Tarzan in amazonke», J. Weissmueller.

OBČNI ZBOR Zadružne poslovne zveze V KOPRU

V zadnjem poročilu smo obljubili, da bomo danes prinesli nekaj statističnih podatkov o prometu, ki ga je imela trgovinska centrala Zadružne polovne zveze v Kopru:

V razdobju od 1.1.1948 in do 5.7.1949 je nabavila centrala od nič manj kot 3.500 ton superfosfata, 700 modre galice, 890 ton živega apna, 570 ton nitrofoskala, 400 ton amoniakovega nitrata, 440 ton žvepla, 340 ton apnega dušika, 300 kalijeve soli, 250 cementa, 90 čilskega solitra, 45 ton raznih semen in nad 14 ton zaščitnih sredstev.

Važna je tudi postavka za nabavo 314 plugov raznih vrst, 85 stiskalnic za grozdje, 2 strojev za tejanje, 31 ton malega poljedelskega orodja in 19 ton sekir, lopat, motik. Če dodamo še 212 ton drogov za trte, potem vidimo, da je trgovinska centrala ZPZ imela veliko skrb za nabavo umetnih gnojil, orodja in podobno za naše poljedelce.

K temu je treba še dodati nabavo 3.660 ton stavbenega lesa in faizita, raznega električnega in železnega materiala v približni vrednosti 20 milijonov lir, tkanin, obutve, kož, stekla, emailirane posode v približni vrednosti 400 milijonov lir, da ne omenjamo galanterije, sladkorja, marmelade in podobno za okoli 12 milijonov lir.

Za splošen dvig gospodarstva v Istrskem okrožju je važna nabavka 2.700 svinj in prašičev iz Jugoslavije, od katerih je bilo 780 plemenskih svinj. Za razvoj perutnine pride v poštev uvoz nad 5.000 kokoši štajerske pasme. Jugoslavije je prišla tudi nabavka 125 ton semenskega krompirja in 250.000 sadik nanoškega zelja. Pri tem omenjamo, da je naša cona s trgovinsko centralo izvozila okoli 9 ton raznih semen.

Tov. predsednik Medizza je v nadaljnjih izvajanjih opozoril nato, da je bilo do danes v gradnji 9 zadružnih domov in sicer v Cežarjih, Vanganelu, Marezigah in Smarjah v koprskem okraju ter v Bujah, Materadi, Marušičih, Krašiči in v Novi vasi v bujskem okraju. V predkonkongresnem tekmovanju pa je naše ljudstvo pričelo graditi še nadaljnjih 8 zadružnih domov. Tako so položili v Dekanih temeljni kamen 21. avgusta, v Bertokih 28. avgusta in pri Sv. Antonu 4. septembra. V tem mesecu pa bodo položeni prvi kamni še za zadružni dom v Skofijah, Kortah, Sv. Mariji na Krasu in v Lovrečih. Zadružne domove gradi naše ljudstvo do 60 odst. na osnovi prostovoljnega dela, za ostalih 40 odst. prihaja ljudska oblast na pomoč s potrebnimi krediti in podobno.

Tako na primer je bila za zgraditev doma v Marezigah v proračunu predvidena postavka na 4,588.190 din. Do danes je izvršenega dela za 2,188.240 din. Prostovoljnih delovnih ur so napravili domačini 41.607 v vrednosti 915.354 din in udarniških ur 9.454; če prištejemo še prostovoljnih prispevkov v znesku 260.746 din, znaša skupna vrednost prostovoljnega dela in doprinosov 1.176.100 din.

V Materadi znaša proračunska vsota za zgradnjo zadružnega doma 5.111.90 din. Dosedanja dela znašajo nekaj nad 1 milijon din, pri čemer je doprineslo ljudstvo pri gradnji 32.000 delovnih ur in 53.000 prostovoljnih prispevkov, kar znaša skupno 757.000 din.

Tov. Medizza je v zvezi s celokupnim poslovanjem trgovinske centrale ZPZ še omenil, da je samo v letu 1948 znašal promet blaga po vezanih in svobodnih cenah okoli 900 milijonov lir in v razdobju od 1.1.1949 so 5.7.1949. pa okoli 550 milijonov lir, računano seveda prejeto in izdano blago.

ZPZ je lani organizirala posebna predavanja o knjigovodstvu ter organizacijskem delu v zadrugah. V zadnjem času pa je organizirala 10 dnevi tečaj za knjigovodje koprskega in bujskega okraja. Tečaje so obiskovali v glavnem knjigovodje kmetna proz in konsumnih zadrug. Tečaji za kmetske obdelovalne zadruge bodo kasneje. Vse to dokazuje, da je ZPZ skrbela za čim boljše poslovanje posameznih zadrug. Vendar bo treba za na izobrazbo zadružnih poslovodij storiti zlasti v prosvetnem pogledu še vedno premajhen. V prvem polletju je prišlo namreč iz zadružnih tečajev vsega 63 učencev, ki so končali tečaj z dobrim uspehom.

Ob zaključku svojega poročila je tov. predsednik naglasil, da obstajajo v poslovanju sicer še vedno nedostatki, da pa jih na vsak način prekašajo uspehi, tako da je naše zadružništvo napravilo velik korak naprej. Za vse to gre zahvala vsestranski pomoči ljudske oblasti, modremu vodstvu Partije in požrtvovalnemu delu posameznih zadrug.

Na žalost bi hoteli naši nasprotniki, med katerimi so tudi kominformisti, škodovati zadružnemu sektorju. S tem hočejo oslabiti gospodarski prospeh našega delovnega ljudstva in preprečiti nadaljnjo utrditev naše mlade ljudske oblasti.

Vsi prisotni delegati so sprejeli poročilo tov. predsednika Medizza z velikim pritrjevanjem.

Nato je tov. Keber Drago, direktor trgovinske centrale podal bilanco in račun o izgubi in dobičku. Za enkrat obveščamo naše čitatelje, da znaša skupni čisti dobiček 21,714.554.14 lir. Glede na to je tov. Požar Ivan v imenu nadzornega odbora izjavil, da so računi in bilanca v skladu s knjigami in listinami je predlagal, naj izreče upravnemu odboru razrešnico s posebno pohvalo za njegovo marljivost, kar so delegati soglasno potrdili.

Tov. podpredsednik Biloslavo je nato otvoril diskusijo, katere so se udeležili številni delegati. Njihova izvajanja so v nekih ozirih globoka in izražajo nasplošno vse gospodarske težnje Istrskega okrožja. Zato bomo tudi o diskusiji prinesli posebno poročilo.

Občni zbor je nato sprejel sklep, s katerim poziva naše ljudstvo naj v dosego obnove in čim večje proizvodnje v poljedelstvu z uvedbami novih metod, organizacijskih oblik in za dosego odstranitve še tako neznatnih pojavov izkoriščevanja in špekulacije ter v cilju da doseže naše delovno ljudstvo boljše in kulturnejše življenje, naj širi in ustanavlja vse oblika kmetijskega zadružništva.

Zadruge naj v ta namen širijo duh demokratičnost, delegati ZPZ pa naj dajejo pobudo za ustanovitev novih kmečkih obdelovalnih zadrug, v kapitalni izgradnji je treba izkoristiti vsa sredstva baze. Gledati je treba na to, da se izpopolni trgovsko delovanje zadrug, da se s tem dvigne življenjska raven delovnega človeka, zbližajo mesta in vasi ter okrepi zveza med delavci in kmetovalci.

Podpirati je tudi treba ustanavljanje obrtnih zadrug in posvetiti zlasti skrb ribarskim produkcijskim zadrugam, ki so za naše gospodarstvo velike važnosti. Tudi zadružništvo se mora za svoj razvoj in ojačenje naslanjati na preizkušeno vodstvo naše KP.

Delegati so po dodelitvi čistega dobička v rezervni in investijski sklad poklonili 1,585.000 lir v razne kulturne in dobro delne namene kot: Podzvezi slovenskih in podzvezi hrvatskih prosvetnih društev, kakor tudi krožku za italijansko kulturo (Circolo di cultura italiano) ter Zvezi društev za telesno vzgojo vsaki po 300 tisoč lir, zavodu Grisoni 85.000 lir, domu pionirjev 50.000 lir, gluhonemnici v Portorožu 50.000 in Dijaški matici v Kopru 200.000 lir.

Isto tako je bil soglasno sprejet sklep, da se bo ZPZ v Kopru pretvorila v okrajno Zadružno poslovno zvezo, dočim se bo Okrajna zadružna zveza v Bujah ustanovila kot nova zveza. Vprašanje delitve Zadružne zveze v dve okrajni zvezi je bilo že dalj časa pereče, kar so najbolj občutili zadružniki iz Bujščine, ki so morali hoditi zaradi opravkov pri Zadružni zvezi v oddaljeni Koper. Vrhu tega je doseglo naše zadružništvo že tako razvojno stopnjo, da je postalo težavno voditi vse zadruge iz enega središča. Zato je prišel upravni odbor ZPZ po preučavanju do zaključka, da se izvede delitev dosedanje ZPZ v Kopru. Enako je občni zbor prilagodil svoja pravila okolnosti, ker sta iz enotne ZPZ nastali dve samostojni zadružni zvezi.

Končno je bil izvoljen nov upravni odbor, v katerem so: tov. Babič Emil predsednik, Požar Ivan in Keber Drago podpredsednika, in za odbornike: Juričič Jože iz Portoroža, Benčič Valerij iz Puč, Kralj Franc iz Kopra, Tonel Attilio iz Valmarina, Giovannini Jože iz Izole, Novel Melhior iz Bertokov ter Medizza Herman in Bržan Viktor iz Kopra. Za namestnika pa sta bila izvoljena Pečarič Srečko iz Pobegov in Korenika Oktavij iz Kort. V nadzorni odbor so prišli tov. Chicco Egidij iz Izole, Fondo Angel iz Sv. Lucije in Jakomin Viktor iz Pobegov, za namestnika pa Novel Josip iz Bertokov.

Novoizvoljeni predsednik tov. Babič se je v imenu celotne nove uprave zahvalil za izvolitev in izjavil, da smatra da bodo z vestnostjo in požrtvovalnostjo prav gotovo opravičili izkazano jim zaupanje.

Tako se je končal II. občni zbor ZPZ v Kopru in bo predstavljal za bodočnost važen mejnik v razvoju zadružnega sektorja.

LETTERA APERTA a "TEMPI NUOVI"

I collaboratori dell'Istituto di studi politici ed economici internazionali, presso il Ministero degli Affari Esteri della RFP di Jugoslavia, hanno indirizzato alla redazione di Mosca della rivista «Tempi Nuovi», una lettera aperta nella quale condannano come mancante di ogni principio e completamente inventata l'affermazione contenuta in un articolo di questa rivista il 22 giugno scorso, sul cosidetto passaggio al campo imperialista della Jugoslavia «attraverso la via del nazionalismo borghese».

Sottolineando che la redazione di «Tempi Nuovi» si è servita in questo articolo di invenzioni e calunnie e che nel tempo stesso è passata oltre i fatti sulla vera situazione in Jugoslavia, i firmatari della lettera fanno rilevare i fatti seguenti:

1) che in Jugoslavia, durante la seconda guerra mondiale è stata effettuata una rivoluzione popolare che è attraverso il suo carattere socialista, che questa rivoluzione è stata organizzata e diretta dal Partito Comunista della Jugoslavia con alla testa il Maresciallo Tito, che in questa rivoluzione la classe operaia ha preso il potere nelle sue mani, che il vecchio apparato statale è stato spazzato e che è stata istituita la autorità popolare, nella forma della dittatura del proletariato come esiste nell'Unione Sovietica;

2) che la Jugoslavia è una Repubblica Federativa Popolare dove la questione nazionale, che divideva la vecchia Juvoslavia capitalistica, ha potuto essere risolta poichè la rivoluzione popolare possedeva il carattere socialista;

3) che già nel 1946 è stata effettuata in Jugoslavia la riforma agraria, riforma più radicale di quelle effettuate nei Paesi a Democrazia Popolare, e che il 52.73 per cento di tutti i fondi agrari sono passati al settore statale o sono stati consegnati alle cooperative di lavoro contadino, e che per conseguenza la riforma agraria ha avuto un largo carattere socialista;

4) che in Jugoslavia tutta l'industria è stata nazionalizzata insieme a tutte le banche, il commercio estero e tutto il commercio al minuto, alla fine del 1948, il settore socialista ha raggiunto il 99.4 per cento ed il settore privato soltanto lo 0.6 per cento;

5) il socialismo penetra ogni giorno di più nelle campagne, ed al 31 maggio 1949, si contavano 4.339 cooperative di lavoro contadino con 221.306 famiglie ed 1 milione e 132.369 ettari di terra coltivabile, mentre nel 1948 le cooperative di lavoro generali comprendevano 3 milioni e 127.464 di famiglie, vale a dire 11 milioni e 896.471 abitanti. Con le fattorie agricole statali, il settore socialista nelle campagne raggiunge oggi il 19.7 per cento del totale dell'economia jugoslava ed il suo accrescimento ha raggiunto il 44.9 per cento in rapporto al primo semestre del 1948;

6) oggi è stata realizzata la metà del Piano Quinquennale jugoslavo, che il 50.4 per cento dell'intero Piano è stato compiuto, benchè il grosso della realizzazione del Piano fosse prevista per la seconda metà del quinquennio. Nel primo semestre di quest'anno il ritmo di produzione è stato realizzato al 77,6 per cento in rapporto ai compiti previsti per il 1951 e l'accrescimento previsto dal Piano Quinquennale ha raggiunto il 68,2 per cento.

E' una realtà che nella realizzazione del Piano Quinquennale gli ostacoli non provengono soltanto dai Paesi capitalisti, ma anche dall'URSS e dai Paesi a Democrazia Popolare;

7) che tutta la politica interna della Jugoslavia è stata diretta attraverso i principi marxisti-leninisti dell'edificazione del socialismo, che nelle città si è proceduto alla liquidazione delle ultime vestigia del capitalismo e nelle campagne si è proceduto alla applicazione di una politica di soffocamento degli elementi capitalisti. E' una realtà che tutta una serie di concrete misure sono state adottate, imposte progressive, acquisto di grano e di altri prodotti agricoli alla produzione, prezzi collegati, ecc., per aiutare lo sviluppo delle cooperative di lavoro contadino e del settore socialista nelle campagne.

Condannando questa posizione degli scienziati sovietici e del PC (b) dell'URSS, i firmatari della lettera sottolineano che l'affermazione secondo cui la Jugoslavia si avvia al capitalismo è antimarxista, contro-rivoluzionaria e calunniosa, e viene fatta per ingannare il movimento internazionale operaio. A questo proposito i firmatari della lettera indizizzano alla redazione di «Tempi Nuovi» a Mosca le seguenti domande:

1. - La vostra redazione può citare un solo caso, prima o dopo la risoluzione dell'Ufficio d'Informazioni, in cui la Jugoslavia si sia manifestata come scissionista dell'unità delle forze anti-imperialiste, in un qualsiasi foro internazionale o in un qualsiasi luogo in cui il campo anti-imperialista si è scontrato con il campo imperialista? Può forse la vostra redazione contestare che la Jugoslavia non ha applicato con spirito conseguente la politica di solidarietà con tutte le forze progressiste del mondo?

2. - Può la vostra redazione citarci un solo esempio, prima o dopo la risoluzione dell'Ufficio d'Informazioni, in cui la politica estera della Jugoslavia abbia deviato dai principi del marxismo-leninismo? Può essa rivelare in maniera seria la differenza tra il commercio estero jugoslavo ed il commercio dell'URSS e degli Paesi a Democrazia Popolare?

3. - La redazione di «Tempi Nuovi» può sulla base dei principi marxisti-leninisti giustificare «la soluzione» della questione degli sloveni-carinziani ed il rifiuto di ricevere il rappresentante della Jugoslavia da parte dei rappresentanti dell'URSS nel Consiglio dei Ministri degli Affari Esteri? Può essa giustificare le nefaste conseguenze della risoluzione dell'Ufficio d'Informazioni, che si sono manifestate a Trieste, in seguito allo smembramento dell'unità delle forze progressiste, può essa giustificare l'ondata di nazionalismo e di sciovinismo che la risoluzione dell'Ufficio d'Informazione ha provocata in Ungheria, in Bulgaria ed in Albania e nelle file dei PC italiano ed austriaco? Può essa giustificare le persecuzioni delle minoranze nazionali in Romania, in Bulgaria ed in Ungheria? Può essa giustificare le provocazioni alla frontiera jugoslava e gli attacchi contro i rappresentanti diplomatici jugoslavi?

4. - La redazione di «Tempi Nuovi» o un qualsiasi suo collaboratore o corrispondente, o ancora un qualsiasi comunista di ogni Paese del mondo, possono sulla base dei principi marxisti-leninisti, giustificare il blocco economico della Jugoslavia effettuato dall'URSS e dai Paesi a Democrazia Popolare, nel momento in cui la classe operaia della Jugoslavia compie sforzi sovrumani per edificare il socialismo? Possono essi provare che è nell'interesse del marxismo, che in un Paese, concretamente in Jugoslavia, il socialismo non sia edificato?

Noi riteniamo — concludono i firmatari della lettera — che abbiamo il pieno diritto di chiedervi una risposta a queste domande e noi le poniamo dinanzi a voi, redattori e collaboratori di «Tempi Nuovi», non solo a nostro nome ma anche a nome di tutti coloro che lottano con tutte le loro forze per il trionfo del socialismo e della democrazia nel mondo, trionfo per il quale il Partito Comunista della Jugoslavia, con alla testa il proprio Comitato Centrale ed il Maresciallo Tito, hanno dato un così grande contributo.

Knjižna razstava del Franceta Bevka v Ljubljani

Antikvariat Cankarjeve založbe v Ljubljani na Miklošičevi cesti razstavlja v svojih prostorih bogato knjižno delo Franceta Bevka. Razstava ni izšla iz kakršnega koli zunanjega povoda, ampak je pojav v vrsti razstav, ki bodo v vetrinah te knjigarne kot njena stalna in zanimiva kulturna oblika knjigotrškega dela.

Da so prireditelji razstave izbrali prav Bevkovo knjižno delo, je bila posrečena zamisel, ker bi menda zlepa ne dala razstava nobenega drugega našega pisatelja tako pestre in za oko bogate slike. Nekje je bilo zapisano, menda ob petdesetletnici (rojen 17. septembra 1890. leta) — da je France Bevk slovenski Edgar Wallace. Res je, da je izšlo pod njegovim pravim ali skritim imenom nad devetdeset knjig in da prav za prav ne vemo, če je to vse. Ta razstava skuša biti popolna v prikazu samo knjižnih izdaj. Tu so njegove novele in črtice, ki so izhajale v Biblioteki za pouk in zabavo — izdajala tiskarna Edinost v Trstu od leta 1929. do 1933. («Tuje dete», «Sestra», «Predporočna noč» itd.). To skupino knjig dopolnjujeta dva potopisa «Izlet na Špansko» (1936) in «Deset dni v Bolgariji» (1938). Naslednja skupina nam predstavi Bevka kot mladinskega pisatelja. Tu so pesmi («Pastirčki pri plesu in kresu» — izšla 1920 v Gorici), pa «Lukec in njegov škorec», «Pestrna» in vrsta drugih. Naslednje izdaje iz tržaške založbe «Luč» in Goriške matice nam predstavijo Fr. Bevka kot prevajalca. Tu je Iv. Vrazov («Pod jarmom»), R. Tagore, K. Capek, Vl. St. Reymont, poljski pripovedniki in tudi S. Petoefi («Krvnikova vrv»), da imenujemo le nekaj imen. Sledi dolga vrsta Bevkovih izvirnih del v tržaških in goriških izdajah, iz Mohorjeve in iz založbe Slovenske matice in Vodnikove družbe. Naj imenujemo le nekaj naslovov: «Pesmi» (1921), «Faraon» (1922), «Tatič» (1923), «Hiša v strugi» (1924), «Jakec», «V zablodah» (Slov. matica — 1929), «Kresna noč» (tudi italijanski prevod «I fuochi di San Giovanni» iz leta 1937), «Veliki Tomaž», «Vihar», «Stražnji ognji», trilogija «Znamenja na nebu» (Krvavi jezdeci, Skorpijoni zemlje ter Črni bratje in sestre, obsega okoli 700 strani) z nadaljevanjem — roman «Človek proti človeku», da zaključimo z njegovim verjetno najbolj zanimivim delom «Kaplan Martin Čedermac» (razstavljena je tudi slovaška izdaja), ki ga je moral zaradi močne narodnostne note izdati pod psevdonimom Pavel Sedmak. Vmes je tudi povest «Mrtvi se vračajo», izdaja iz leta 1935, na kateri je znašal fašizem svoje uničevalno delo nad slovensko knjigo, ko je dobila izdaja končno tako naslovno stran: Francesco Bevk: «I morti ritornano» (Mrtvi se vračajo), Unione editrice, Gorizia. Med temi izdajami so dvojniki tako po času in kraju izdaje; imenujemo naj tri knjige «Zbranih spisov», izšle v letih 1934 do 1937, zbirko novel «Mlada njiva» (1940) ter nekatere povojne izdaje in ponatise, n. pr. povest «Železna kača» (1932 in 1946), novela «Mati» (1949 — predelan ponatis iz Doma in sveta 1929), izdaje Mladinske knjige, Mohorjeve družbe v Celju in Gregorčičeve založbe v Trstu do «Otroških let», ki so pravkar izšle.

Delo Franceta Bevka je vezano tudi na oder («Kajn», «Bedak Bavlek»), na uredniške posle in tudi na sestavljanje poučnih knjig, ki so bile našemu ljudstvu na Goriškem potrebne, n. pr. «Lepo vedenje» — izšlo pod imenom Jerko Jermol.

Kaj zanimiva je razstava po zunanji podobi knjig. Tu so ekspresionistične opreme T. Kralja in opreme Bambiča, Bucika, Goršeta in tudi M. Gasparija poleg prav enostavnih grafičnih ovitkov. Nove izdaje so tudi ilustrirane, tako «Otroška leta», ilustriral Marij Pregelj.

Razstava ne pokaže vse bogate Bevkove pisateljske žetve, ki je raztresena skoraj po vseh slovenskih revijah; tudi ne vidimo njegovega uredniškega dela (goriška «Mladika» in dosti drugega). Razstavo zaključuje «Čuk na palci», katerega je urejeval in tudi po veliki večini sam napisal.

Z obiska grških otrok
V mladinskih domovih Rdečega križa Slovenije

V dneh, ko radijska postaja svobodne Grčije in predstavniki začasne demokratične vlade Grčije, kakor tudi grški Komitet za zaščito otrok bruhajo v svet laži o tem, kaj je Jugoslavija naredila za grške begunce, smo obiskali mladinske domove RKS, v katerih žive bengunčki iz Egejske Makedonije in Grčije, ki so rešili gola življenja pred nasiljem monarhofašistov. Resnica, ki smo jo videli, je v kričečem nasprotju s trditvami Zahariadesa in Nikolisa. Izven vsakega dvoma je, da tako centralni komitet Kompartije Grčije kot vlada in vsi borci demokratične armade dobro poznajo resnico o življenju beguncev v Jugoslaviji in da dobro poznajo ljubezen in požrtvovalnost jugoslovanskih narodov, toda slepa pokorščina jih je zavedla na podlo pot obrekovanja in očitnih laži, kakršnih zgodovina ne pomni.

Otroci, ki so se pred približno enim letom na predlog Jugoslovanskega Rdečega križa umaknili pred nasiljem monarhofašistov iz Egejske Makedonije in Grčije v Jugoslavijo in države ljudske demokracije, žive, v kolikor jih je ostalo, v Sloveniji v vzorno urejenih mladinskih domovih skupno s svojimi materami, v kolikor so pribežale skupno z njimi. Rdeči križ Slovenije je skupno z organi ljudske oblasti izbral za te domove lepe in ustrezne zgradbe, jih opremil s potrebnim pohištvom in vso ostalo opremo, otrokom in njihovim materam oskrbel potrebno obleko, obutev in perilo, v sodelovanju z ministrstvom prosvete Ljudske republike Slovenije in Makedonije organiziral šolo za šoloobvezne in predšolsko vzgojo za predšolske otroke in tako ustvaril vse možnosti, da ti otroci pozabijo na strah, ki so ga preživeli in da odrastejo v delu in učenju v zdrave mlade ljudi.

Če prideš kot gost v katerega izmed mladinskih domov Rdečega križa Slovenije, te pozdravi spor veselih otroških obrazov in prvi trenutek te preseneti nerazumljiva govorica, tako da v zadregi iskaš desetero rok, ki ti jih ponujajo in ne znaš odgovoriti na sto in sto vprašanj, ki de[illegible] iz gruče okoli tebe. V očeh in obrazih, ki jih gledaš okoli sebe, ni več videti izraza groze in strahu, kakršnega je bilo mogoče videti na deti v prvih dneh ob njihovem prihodu v Slovenijo. Temnooki in temnolasi otroci danes prikipevajo v zdravju, veselju in življenjski energiji. Med njimi so vzgojiteljice Slovenke, učiteljice Makedonci in matere, vse v črnini: vdove so, mnoge so izgubile vse svoje sorodnike, monarhofašisti so jim požgali domove in jih izravnali s tlom. Ura je 10 in čas je za dopoldansko malico. V vzornem redu odhite otroci v kopalnico in si umijejo roke, nakar se vrste k ekonomu, ki jim deli smokve, slive in kruh. Po dnevnem razporedu so po malici na vrsti igre in fizkultura. Če vidijo v domu goste, otroci posebno radi plešejo grška in makedonska kola. Po izdatnem kosilu sledi triurni počitek, nato igre in fizkultura do večerje. V vseh domovih je vzorno urejena zdravstvena služba. Rdeči križ skrbi, da domove od časa do časa obiskujejo tudi potujoči kinematografi. Tako so vsem otrokom predvajali dokumentarni film «Zvezda [illegible]ma» o njih samih, to je o prihodu grških beguncev v Jugoslavijo in sprejemu, ki so ga doživeli pri jugoslovanskih narodih.

V idilični vasici na Gorenjskem je uredil Rdeči križ okrevališče za vse tiste, ki le počasi ozdravljajo in na katere so strahote, ki so jih preživeli v Grčiji, pustile najtežje sledove. To okrevališče je brez dvoma najvzornejše in najlepše urejen mladinski dom v LRS: resničen dom zdravja in ljubezni, [illegible] ravnost materinske [illegible] teh brezdomčkov.

Nazadnje smo obiskali mladinski dom v lepi vasi na Dolenjskem. V zadnjem večernem somraku so se otroci igrali na prostornem dvorišču in v sadovnjaku, ko je nenadoma postalo vse tiho, mladi vrišč je utihnil in vse mlade glave so se obrnile proti nebu od koder je bilo slišati brnenje potniškega letala. Presenečen sem obstal [illegible] kaj to pomeni. Kmalu so mi pojasnili: otroci so doživeli v Grčiji toliko bombardiranj, da niti po enem letu brezskrbnega življenja niso pozabili strahot. [illegible] njihov strah traja le še [illegible] Zavedajo se, da so na varnem, da so v mladinskem domu v Jugoslaviji, kjer jih ljudstvo [illegible] kjer za njih skrbi. — Zvečer se zberejo žene begunke ob radijskem aparatu in poslušajo [illegible] radijske postaje svobodne Grčije. V očeh teh žena sem [illegible] bral samo veliko začudeno vprašanje: kako je mogoče, da vodilni grškega osvobodilnega gibanja [illegible] ko sramotno lažejo, kako je mogoče, da so v svoji slepi pokorščini padli tako nizko in da tako podlo blatijo jugoslovanske narode, katerih gostoljubje te žene in njihovi otroci uživajo.

Lk

RAZSTAVA OB 100-LETNICI ŽELEZNICE V LJUBLJANI

Če si te dni pogledal od pošte proti Tivoliju, si že od daleč opazil, da se tam dogaja nekaj nenavadnega. Stoletnica železnic — je bil prvi odgovor radovednosti, ko si začuden obstal pred belordečim motornim vozom, ki so ga iz rabitin izdelali v mariborskih železniških delavnicah. Signali, moderna svetlobna signalna naprava, vse izdelek jugoslovanskih signalnih delavnic, kažejo na «stoj», kot bi ti hoteli povedati, da se prava razstava, prirejena v čast stoletnice, pričenja šele na levi strani drevoreda. Na tračnicah stoje vagoni, na njih desni pa lokomotive vseh vrst, ki ne kažejo samo razvoja železnic, marveč povedo še več: iz starega gradijo novo. In kakor je nebogljena stara lokomotiva, tako se ti v primerjavi z moderno, ki jo uporabljajo za prevoz večjih tovorov, zdi nebogljen ves stari svet. Že smo v prvem vagonu, ki so ga vzeli iz stare ropotarnice, toda pred desetimi leti je bil v prometu na kočevski in vrhniški progi. Poleg stoji nov potniški vagon, izdelan v celoti v Kruševcu, malo dalje pa veliki štiriosni vagon, ki je bil še pred kratkim razbitina.

Modra barva jedilnega vagona kar kliče, da vstopiš. Sami so ga izdelali v celoti. Izdelek jugoslovanskih tovarn so celo krožniki in steklenina, ki je na mizah. Stoli, prevlečeni s sivim usnjem, v stropu vagona svojevrstna razsvetljava. Še kratek pogled v kuhinjo in hladilnice in že te čaka novo presenečenje. Spalni vagon, ki so ga izdelali sami. Prva polovica vagona kaže, kakšen je podnevi, medtem ko je druga prirejena v spalne kupeje. Toda nekaj novega je v teh vagonih. Sedež se premakne v trenutku in že je posteljica za otroke, česar nimajo niti vagoni mednarodne družbe «Wagons-Lits». Toda dalje moramo. Na razstavi vidimo ambulantni voz, v katerem je roentgenski aparat, zobna ambulanta, v drugem pa pravi laboratorij. Te vrste vagoni, izdelani v Jugoslaviji služijo za množične zdravniške preglede na podeželju in na železniških postajah ter tudi v primeru večjih nesreč. Svojevrsten je poštni vagon, zamisel inž. Sela, izdelek domačih tovarn. V njem posluje pošta in prostora za pakete je dovolj. Že smo na koncu položenega tira, toda čaka nas novo presenečenje. Kino-vagon, kjer lahko predvajajo predstave med vožnjo. Na razstavi vidimo tudi tovorne vagone, starega in novega tipa, šolski model, lokomotivo, ki v prerezu prikazuje delovanje parnega kotla, vidimo lokomotivo, ki je bila v prometu pred 100 leti, moderno lokomotivo za potrebe tovornega prometa ter naposled obstanemo pri veliki električni lokomotivi.

NOTRANJOST KINEMATOGRAFSKEGA VAGONA S 74 SEDEŽI.

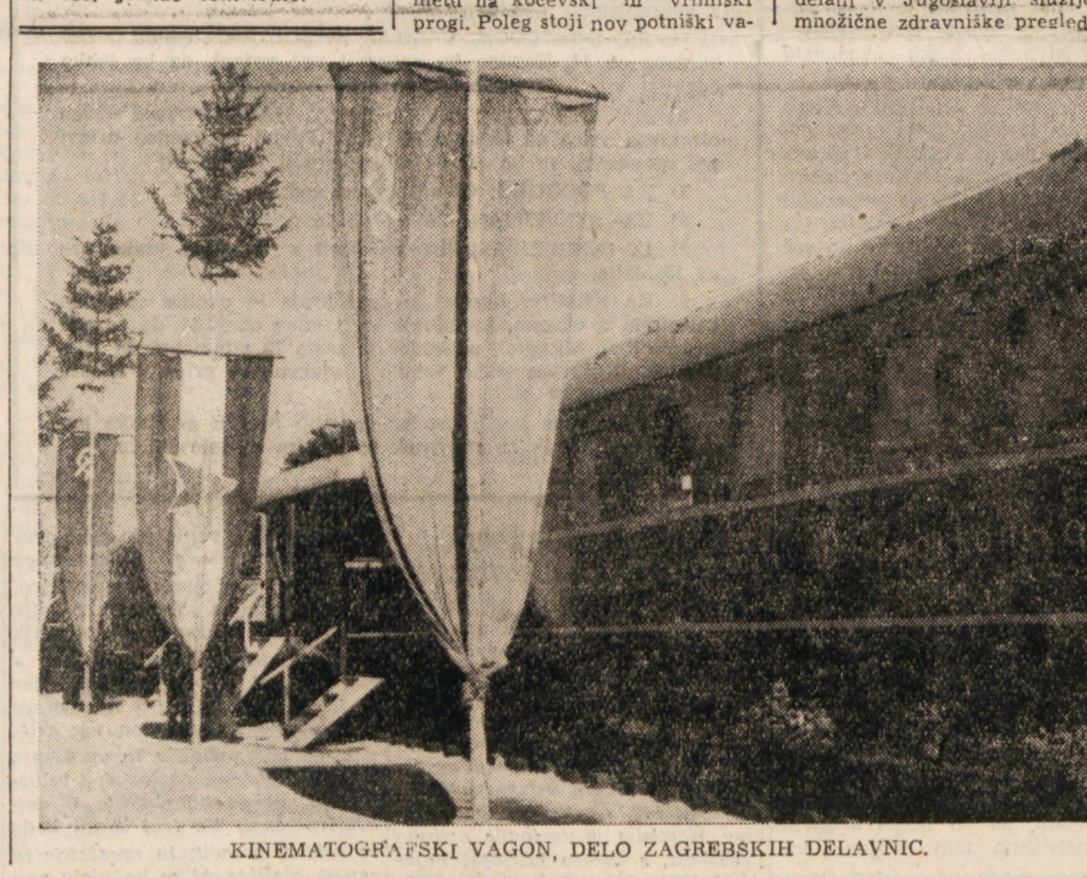

KINEMATOGRAFSKI VAGON, DELO ZAGREBSKIH DELAVNIC.

Razstava nam pokaže vse vrste pragov do zadnjega izdelka — betonskega železniškega pragu, ki so ga pred kratkim izdelali sami in ki po izdelavi prekaša inozemske izdelke. Tudi tračnice so novost. Železarna Zenica je jugoslovanskim narodom in v odgovor vsem notam izdelala domače tračnice, ki jih domači pritrdilni material veže na pragove, izdelanih doma.

Smo v paviljonu, kjer spoznamo delovanje prometnega urada. Tu so bločne naprave najmodernejšega tipa. Tu visoko frekvenčni telefon, s katerim lahko dobiš zvezo z vsemi postajami Slovenije. Vse to je izdelek domačih signalnih delavnic. In kot posmeh zagledaš stare zastarele naprave, ki so jih še pred nedavnim uvažali in uporabljali.

Delovni kolektiv signalne delavnice v Šiški je 500 prostovoljnih delovnih ur vložil v miniaturno električno železniško omrežje in z bliskovito naglico brzi po tračnicah električni vagonček, ki nosi napis Trst—Beograd—Skopje. Kot se je do nedavnega zdela nevernim Tomažem nerealna današnja stvarnost, tako se jim morda dozdeva ta napis bodočnosti, a vendar ni daleč dan, ko bodo na tej progi vozili resnični električni vlaki.

Na razstavi so jugoslovanski delovni kolektivi v malem pokazali, kaj vse že izdelujejo sami, toda na nekaj bi skoraj pozabili. V vseh razstavljenih vagonih vidimo skrb za delovnega človeka. Poštni vagon ima ležišča, prav tako imajo tudi ostali vagoni udobne prostore za službujoče osebje. Toda razstava nam pokaže še več. Pokaže nam, da je to, kar se je še včeraj zdelo nemogoče, danes stvarnost in da z velikimi koraki stopa Jugoslavija v popolno gospodarsko neodvisnost.

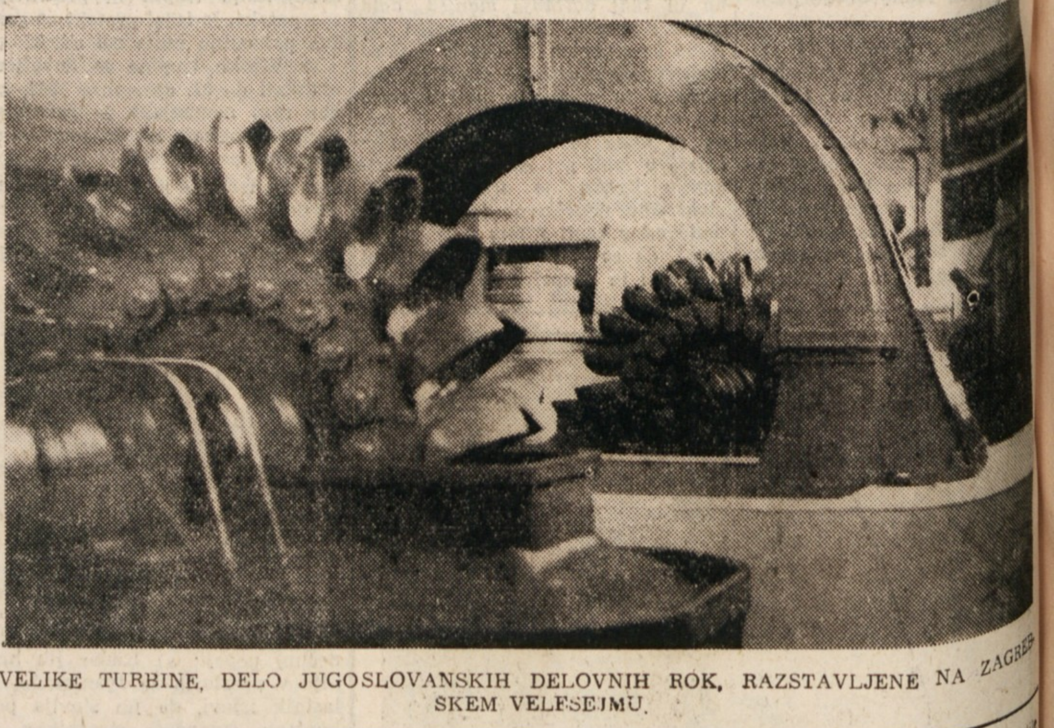

VELIKE TURBINE, DELO JUGOSLOVANSKIH DELOVNIH ROK, RAZSTAVLJENE NA ZAGREBSKEM VELESEJMU.

Umetnost v službi ljudstva
KITAJSKI LESOREZ

Nobena oblika umetnosti v zgodovini Kitajske ni bila tesneje povezana s ciljem in namenom ljudske borbe, kakor moderni kitajski lesorez. Edinstven v svojem poreklu je bil lesorez že od svojega nastanka in orožje je tudi zdaj.

Te vrste umetnosti na Kitajskem niso začeli razvijati umetniki, marveč pisatelji. Ko je Cangkajškov beli teror v začetku l. 1930 udaril po naprednih pisateljih v Sanghaju, so nekateri izmed teh mladih mož in žena iskali kanal, skozi katerega bi lahko neposredno govorili širokim nepismenim delovnim množicam tega policijskega mesta. In našli so ga v lesorezu. S svojim grafičnim prikazovanjem mučne socialne stvarnosti, bednega položaja velikega dela mestnega prebivalstva, so pisatelji na plakatni način sporočali ljudstvu resnico. To so bili pisatelji, ki v pogojih besne cenzure niso mogli pisati, ki pa so svoja pričevanja izpovedovali preko lesoreza v lesu, ki so ga uporabili za izpolnjevanje svoje dolžnosti.

Ustanovitelj novega lesoreza je bil ugledni mladi pripovednik Ju-Si, ki so ga zaradi agilnega revolucionarnega dela aretirali, potem pa ga je kuomintanški gestapo ustrelil. Njegovo začeto delo je povzel in nadaljeval najuglednejši pisatelj v zgodovini sodobne kitajske književnosti Lu Sun, ki ga v znak priznanja imenujejo «kitajski Gorki». V svojem eseju «Pisano v temni noči» je Lu Sun pozival umetnike, naj se oprimejo lesoreza, ki je oster meč v boju kitajskega naroda za svobodo in napredek. Hkrati je v Ketti Kollwitz, ki je dala primer za Ju Sunov ugled, videl sredstvo, s pomočjo katerega bo borbeno kitajsko ljudstvo prišlo do spoznanja, da v svoji borbi ni osamljeno, in se bo oklenilo ideje internacionalne solidarnosti delavskega razreda.

Lu Sun je učil, da dva svetova v nepomirljivem spopadu nista Evropci in Aziati, kakor bi utegnil človek sklepati iz izkušenj v Sanghaju, marveč zatirani in zatiralci. «Kitajci, ki niso imeli priložnosti potovati čez meje», je pisal Lu Sun, «so pogosto mislili, da so vsi belokožci apostoli Kristusovih idej ali dobro oblečeni, lepo rejeni ravnatelji velikih tvrdk, za katere skrbi zavrženo, revno ljudstvo. Toda dela Kette Kollwitz kažejo, da so poniženi in razžaljeni, prijatelji in zavezniki ljudstva tudi v mnogih drugih krajih na zemlji in da so med njimi umetniki, ki simpatizirajo z nami, ki protestirajo in se bore za našo skupno stvar.

Ketti Kollwitz je Hitler nasilno zamašil usta, toda njeno delo je podrlo na Daljni vzhod. Nobena sila ne more ločiti ljudi od umetnosti.

To je bil začetek. Zgodnji kitajski lesorez je bil po načinu obdelave nedovršen, bil pa je — o čemer govore dela sama — na visoki idejni stopnji. Vedno opreznа Kuomintangova policija je napredni lesorez hitro opazila in ga vpisala v svoj seznam «subverzivnih elementov», od hiše do hiše je iskala les in ustrezajoče orodje.

Po letu 1939 je bilo listom in raznim revijam Cangkajškove Kitajske prepovedano objaviti dela uglednih umetnikov v lesorezu, čeprav so se iniciatorji kuomintanških publikacij v tujini v svojem nepoštenem prizadevanju še vedno hoteli prikazati kot pravi voditelji ljudskega odpora. Vendar pa so bila dela mojstrov prikazana na maloštevilnih in težko uresničljivih razstavah, kdaj pa kdaj pod «zaščito» kakega visokega nedotakljivega liberalca.

Zvestoba resničnemu narodu, odločnost govoriti ljudstvu in za ljudstvo, to so bile neomajne vrline kitajskega lesoreza. Kaj pa naj rečemo o obliki? Ali je bilo dovoljeno, da bi se razvijala stihijno, brez nenehne diskusije in kritike, ki je posvečena vsebini? Nasprotno, izpopolnjevanje tehnike dela so nenehno poudarjali kot del dolžnosti umetnikov, kot del njihove naloge «ne za to, ker tu ni mogoče storiti nič drugega nego tisto, kar je treba storiti» (Je-Seng-Tao).

Značilen je prikaz Cen-I-Vana (Džeka Cena): «Kitajska trgovska umetnost je padla na vrednost šušmarskih plakatov. Naši znani moderni umetniki prežive večji del svojega časa v družbi nagih žensk in zlatih ribic. Klasični mojstri beže pred bedo Kitajske v svet sanj in bambusov, slapov, ptic in meglenih hribov . . .».

«Osnovna naloga umetnosti na Kitajskem je zdaj, da uči množice gledati realno na svet, da jih osvobaja fevdalnega praznoverja in imperialistične propagande, da jim z gledališčem, slikarstvom, literaturo itd. pomaga razumeti moderni svet in priti do spoznanja, kako naj delajo v svojem lastnem interesu.»

«Umetniki v lesorezu si zavestno prizadevajo postaviti svojo umetnost na čelo borbe za osvoboditev naroda. Res da je njihovo delo še dokaj slabo. Mnogi izmed njih še vedno pazljivo ne študirajo. Daleč so še od strokovne kritike ter pomoči znanih kritikov in tiska, in zdi se mi, da jih čakajo še velike težave».

Moderni kitajski lesorez ni vzniknil iz kitajskih lesoreznih ilustracij minulih stoletij, ko so mojstri vlekli črte, obrtniki pa po teh črtah rezljali les. To je zdaj nova vrsta, ki je nastala ob primeru Kette Kollwitz in ki so jo inspirirale ljudske potrebe. Šele pozneje je postal lesorez podoben nekaterim starim ilustracijam, ki so ljudstvu pri srcu, bil pa je popolnoma drugačne smeri; o tem je rekel Je-Seng-Tao: «Nekatera dobra dela naših sodobnih umetnikov v lesorezu so močno podobna našim starinskim rezbarijam, dejansko pa jim niso podobna. Kako bi mogle starinske rezbarije imeti tolikšno življenjsko silo!»

Ta vrsta umetnosti v novi Kitajski bo kmalu stara 20 let. Umetniki v osvobojenem delu — malodane v vsej Kitajski — praznujejo prebujenje ljudstva. Njihovo delo je jasno, polno svobode, ki si jo je priborilo ljudstvo samo, ki koraka naprej. Njihove slike pomagajo ljudstvu organizirati novo življenje in živeti drugače, prikazujejo narodno milico, volitve, junake dela ter boljše življenjske in delovne pogoje.

Daljni, nekoč zadušeni klic predhodnih, neveščih, toda ognjevitih poskusov pisateljev — umetnikov Lu Sunove dobe je našel v sedanji Kitajski odmev v sistematičnem delu in učenju mlajših kadrov ob pomoči še vedno mladih veteranov in pionirjev te umetnosti v službi ljudstva. Prav tako daleč od mračnih podstrešnih stanovanj in zahrbtnih tiranov je zdaj nekoč tuberkulozni Sanghaj, ki je postal mesto, kjer se zdaj uči in dela.

V svobodni ljudski Kitajski deluje zdaj velika Akademija umetnosti, ki ima v mnogih osvobojenih mestih podružnice in ki je dobila ime po velikem pisatelju in borcu Lu Sunu.

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI štev. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808. — UPRAVA: ULICA R. MANNA št. 29 — Telefonska številka 83-51. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18, tel. 83-51. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 40, finančno-upravni 60, osmrtnice 70 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 Din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Svetogorska ul. 42, Tel. 749 - Koper, ul. Battisti 30/a, Tel. 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cona B in FLRJ: 55, 165, 330, 650 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1.90603-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST